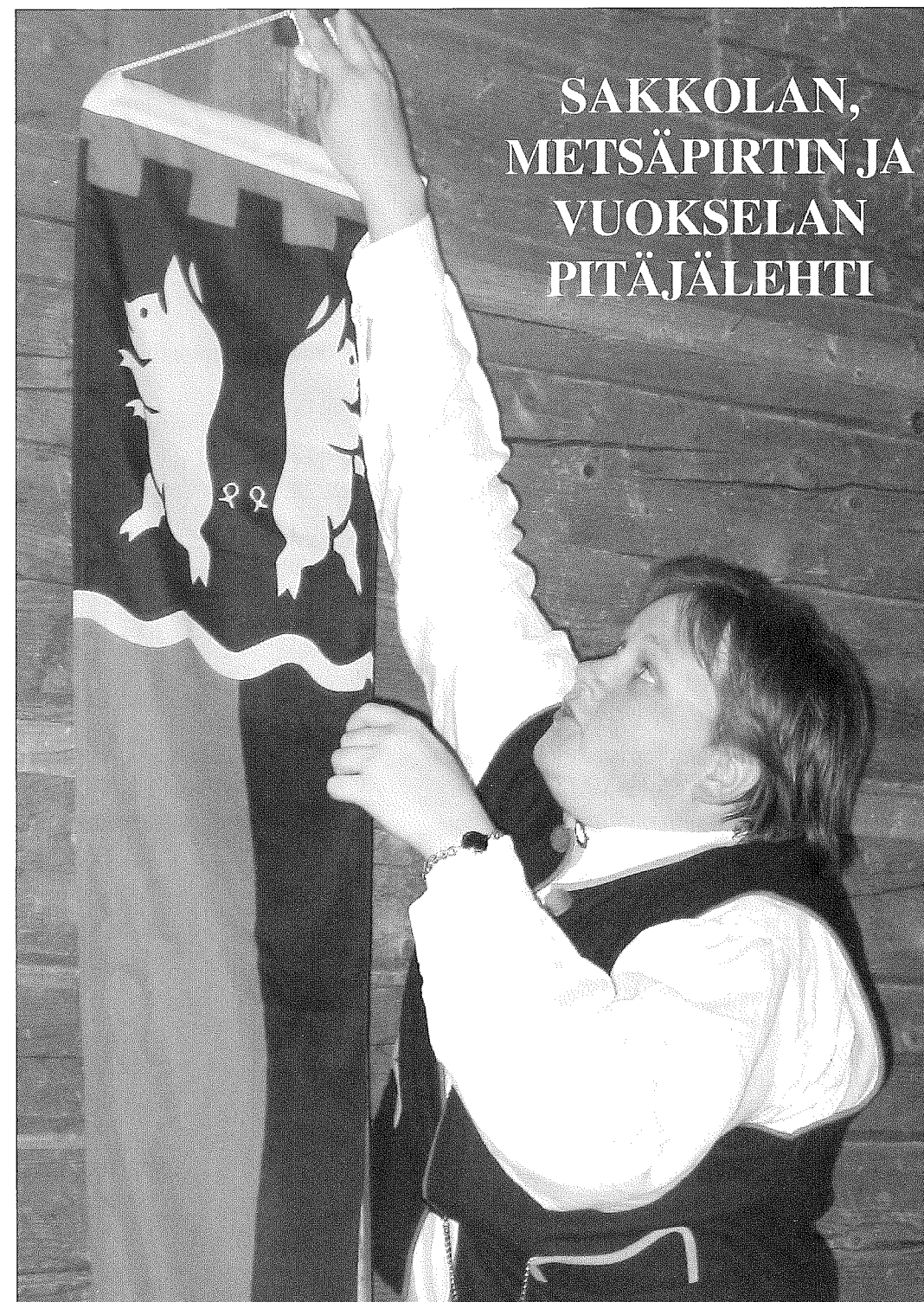

SUVANNON

SEUTU

SAKKOLAN,
METSÄPIRTIN JA
VUOKSELAN
PITÄJÄLEHTI

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

N:o 4 * 2004
K E S Ä K U U

SUVANNON SEUTU nro 4/04:

- * Haparaisten nuorisoseura 100 vuotta, s. 4-6
- * Niihä sie uot ko Hietase Vilppo, s. 7
- * Lapinlahden NS:n lippu museolle, s. 8
- * Sakkolasta isännänviiri, s. 8
- * Munakakku - täytekakku, s. 9
- * Sakkola-juhlia valmistellaan, s.10
- * 102-vuotiaan terveiset, s. 11
- * Päivänpaistella ja mitalisadetta Hovinkylässä, s. 12
- * Hovinkylä-Ojaniemi kirja valmistui, s.13
- * Lähtö tulloo!
- Viimeinen evakkoonlähtö, s. 14-16
- * Sotalaivalla Laatokalla, s.17
- * Kannas tallella kartoissa, s. 18-19
- * Karjalan Liiton toiminnanjohtaja vieraili Metsäpirttikierroksella, s. 20
- * Talkoissa Metsäpirtin hautausmaalla, s. 21
- * Yrjö Kuoppa ja Liisa Ropotti Metsäpirtin kylästä, s. 22-23
- * Vuoksela-juhlassa virtasi väkeä, s. 24-26
- * Virkin virkkeet, s. 27
- * Edesmenneitten muistoksi, s. 28-29
- * Vuosia täyttäneitä, s. 30-31
- * Sakkolan, Metsäpirtin ja Vuoksenan yhteystietoja, s. 32

VILAKKALAN koulupiirin kyläkirjan teko jatkuu!

Aineistoa on jo saatu mukavasti, mutta aineistonkeruu jatkuu ja muistelusten, tietojen ja tarinoiden ohella odotamme eritoten VALOKUVIA. Ota yhteyttä Teuvo Viskariin Orivedelle, os. Laasolantie 156, 35300 Orivesi puh. 03-335 2422

UKKOSEN SUKUSEURA ry:n

sukukokous/sukujuhla on Tampereella sunnuntaina 8.8.2004 Soutupaviljongilla, Hatanpääkatu 6, alkaen klo 12. Lounas noutopöydästä klo 13, hinta 12 €/hlö, sisältää täytekakkukahvit. Ilmoittautumiset heinäkuun loppuun mennessä Laila Innanen 040-504 9135 tai Raimo Honkasalo 040-720 8732. Ukkosen suvun jäsenet, olette sydämellisesti tervetulleita sukutapaamiseen!

Putkiliike P. Nuora Ky

37560 KULJU
Puh. 367 6100

KANSIKUVA:

Sakkolan uusi isännänviiri on valmistunut. Kansikuvassa viirin suunnitellut Sakkola-Muolaa -juurinen, Tampereen yliopistolla kansanperinnettä ja kansanmusiikkia opiskeleva Juho Koironen. Kuva: Marjo Ristilä-Toikka

PAUKUN PALSTA

Natoonko?

Juri "Kommisarov" Derjabin ottaa entiseen malliin kantaa Suomen asioihin kirjoituksessaan Nezavisimaja Gazeta lehdessä.

Hän on huolestunut Suomen mahdollisesta Nato -jäsenyydestä. Derjabin kirjoittaa, että vain muutamat Suomen poliitikoista ovat Nato -jäsenyyden kannalla, mutta sotilasjohdossa on enemmän sotilasliittoon myönteisesti suhtautuvia.

Miten meidän suomalaisten olisi mahdantunut käydä vuoden 1939 lopulla, jos olisimme toimineet pelkästään politiikkokojen mieltymysten mukaan? Suomen poliitikot olivat vielä Moskovan neuvottelujenkin kariuduttua aivan talvisodan kynnyksellä sitä mieltä, ettei Suomea

uhkaa mikään ulkoinen vaara. Juuri ennen sodan puhkeamista monet pääpuolustuslinjan turviin siirtyneet rajakyläasukkaat alkoivat palalla takaisin kotiseudulleen.

Suomessa armeijan liikekannallepäänoon tarvitaan ja tarvittiin tuolloinkin poliittisen johdon päätös ja määräys, jota ei olisi koskaan saatu riittävän ajoissa. Meidät olisi yllätetty "housut kintuissa" ellei sotilasjohto olisi ollut ajan tasalla. Armeijan liikekannallepäänoa suoritettiin ylimääräisten kertausharjoitusten varjolla hyvissä ajoin ennen sodan syttymistä ilman poliittisen johdon päätöstä. Suomen miehet ja naiset olivat venäläisten hyökätessä puolustusasemissa, valmiina ottamaan vastaan idän sotakoneiston vyöryn.

Pitäisikö Suomen liittyä Natoon tai johonkin muuhun läntiseen sotilasliittoon? Miksi pitäisi? Miksi Neuvostoliitosta irrottautuneet Baltian maat ja Varsovan liitosta vapautuneet entiset itäblokin maat pyrkivät erityisen kiihkeästi Euroopan Unioniin ja Natoon?

Ehkä Juri Derjabinin, Vladimir Putinin ja muidenkin venäläisten olisi syytä katsoa peiliin miettiessään, miksi suomalaiset ja muut entisen Neuvostoliiton "liittolaiset" pyrkivät eroon Venäjän karhun syleilystä. Miksi kaverit kaikoavat?

Voisiko Venäjä tehdä jotain naapurustensa todellisen ystävyyden ja kaveruuden saavuttamiseksi? Varmasti voisi. Venäjä voisi ojentaa ystävän kättä sen sijaan että aina lyödään turpiin ja uhitellaan.

Siitä pääsimme jo yhteisymmärrykseen Boris Jeltsinin aikana, että Neuvostoliitto aloitti sodan Suomea vastaan, mutta mitään muuta ei sitten olekaan sen asian korjaamiseksi tehty.

Todellisen naapurisovun, luottamuksen ja ystävyyden merkeissä venäläiset voisivat mitä pikimmin palauttaa ainakin perusteetta vaaditut sotakorvaukset sekä antaa Karjalan ja muut pakokoluovutetut alueet takaisin Suomen yhteyteen.

Sen jälkeen voitaisiin neuvotella korvausten ja vuokran suuruudesta siltä osin kuin venäläiset ovat käyttäneet suomalaisten peltöjä, metsiä, teollisuuslaitoksia, rakennuksia ja koneita.

Näin menetellen ei meidän suomalaisten tarvitse mihinkään Natoon tai jonkun muun sotilasliiton sateenvarjon alle pyrkiä.

Hannu J. Pauku

Sakkola-Säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja
Harjatie 5, 32210 LOIMAA
p.02-7628152
GSM 0500-741296
hannu.pauku@punkalaidun.fi

Tilaukuponki SUVANNON SEUDULLE

Tilaan pitäjälehti Suvannon Seudun, loppuvuosi 2004 maksaa 10 euroa

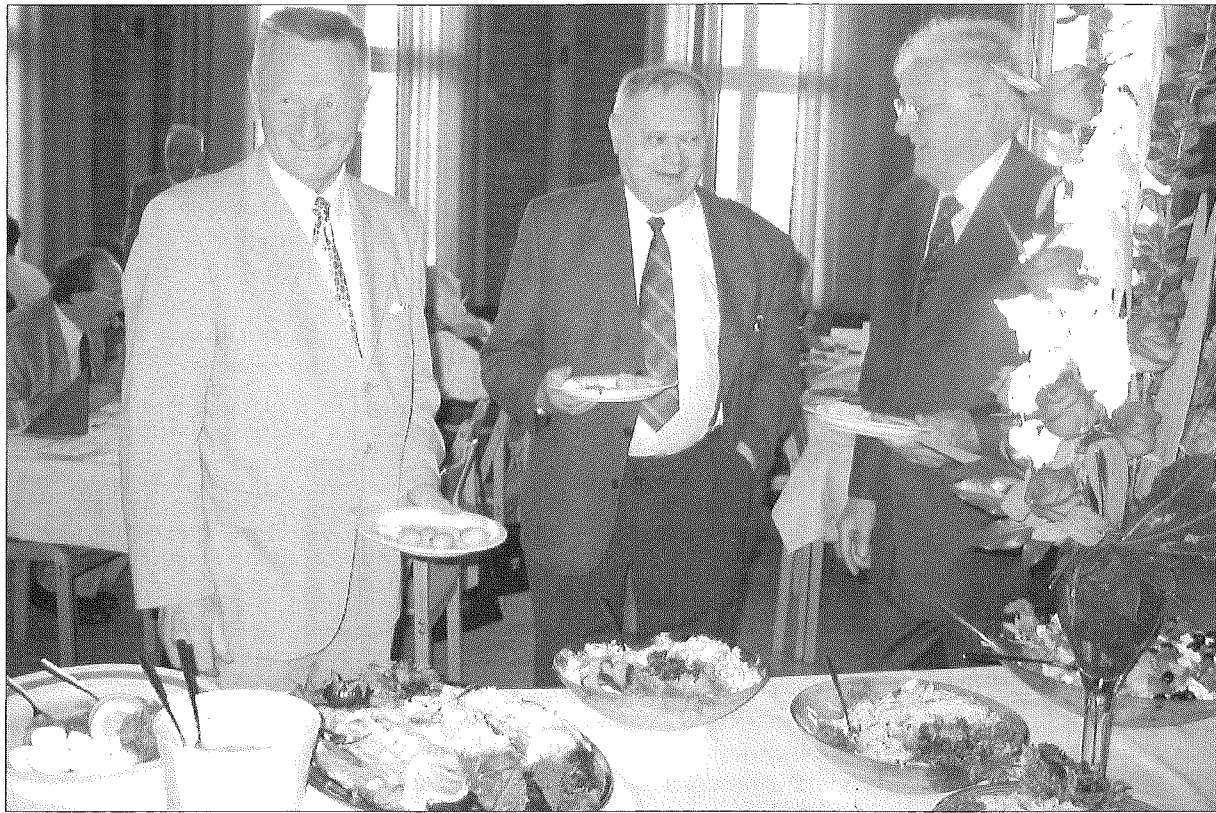
Nimi:

Osoite:

Lahjatilauksen saaja:

Palautetaan osoitteella: Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä.
Tai tilaa sähköpostitse: marjo.ristila-toikka@luukku.com

Haparaisten nuorisoseura piti satavuotispidot Lempäälässä

Pitopöydän antimien äärellä juhlapuhuja Paavo Liski (vas.) ja juhluvieraat Esko Kallonen ja Aaro Viskari.

Sakkolan uutukaisen isännänviirin nro 1 sai satavuotias seura. Tervehdystä tuomassa Sakkola-Säätiöstä Hannu Turkkinen (kesk.) Aila Alanen Krista-tyttärensä kera sekä Aaro Viskari, vastassa Ilpo Viskari ja Terhi Koironen.

Juhlan juontajat Simo Pajari ja Eveliina Viskari saivat poseerata kuvan kanssa, joka on otettu Haparaisten Nuorisoseuran 30-vuotisjuhlilla eli 70 vuotta sitten. Taulun lahjoitti lapinlahtelaisjuurinen Esko Kallonen.

Kun Haparaisten Nuorisoseura sata vuotta sitten perustettiin – samaan aikaan, kun monen muunkin nuorisoseuran syntysanat lausuttiin – oli perustajilla päällimmäisenä huoli nuorison rappiosta. Sakkolassakin pyrittiin tekemään voimalla raittiustyötä ja satsaamaan urheilutoimintaan ja nuorison sivistykseen; kehittyi moniin tapahtumiin osaaottava seura, joka sai juhlistaa satavuotisiansa uusilla asuinsijoilla Lempäälässä kesäisenä sunnuntaina 13.6.2004.

Seuran nykyinen puheenjohtaja Ilpo Viskari totesi, että Haparaisten NS:n syntyhetkien jäljiltä on tapahtunut paljon muuta: on perustettu itsenäinen Suomi, koettu lama- ja pula-aikoja, käyty sotia, luovutettu Karjala, ja sittemmin Euroopan karttaa muuteltu useaan otteeseen.

Mutta: nuorisoseuratoiminnan aatteet

ja arvot ovat säilyneet.

– Koululaitos hoitaa tänä päivänä pääasiassa sivistyspuolta, ja huolet nuorisosta ovat erilaiset kuin sata vuotta sitten, mutta yhteisöllisten taitojen kehittämiseen seuroja edelleen tarvitaan, muistutti yhdistyksen puheenjohtaja, jolla itsellään on vahvat perinteet tehtävänsä – Haparaisten Nuorisoseuraa on ollut perustamassa isoisänsä Aapro Viskari, ja isänsä Aaro Viskari on toiminut yhdistyksen veturina aikanaan.

Ja jatkoakin Haparaisten nuorisoseuralaiset ovat muistaneet turvata: Viskareista matkassa on neljäs sukupolvi, ja samaa rataa on harrastustoimintaa hoideltu monissa muissakin suvuissa ja perheissä.

Haparoiset näyttivät sukupolvien ketjun myös juhla järjestelyissä. Tilaisuuden juonsivat yhdistyksen hallitukset jäsenet, 13-vuotias Eveliina Viskari ja 12-vuotias Simo Pajari.

Merkkipäiväpidoissa juhlapuheen pitänyt professori Paavo Liski muistutti suomalaisten ja eritoten karjalaisten vahvasta kulttuuriperinnöstä, jonka hän näki olleen merkittävä tekijä kansan yhtenäisyyden ja ”talvisodan hengen” rakentamisessa.

– Suomi itsenäistyi ja me selvisimme, koska olimme jo hyvän aikaa rakentaneet Suomen kieltä, kulttuuria, suomalaista sivistystä ja kansallista itsetuntoa.

Suomalaisuustyön etulinjaan hän nimesi yhtä aikaa Turun yliopistoon ilmoittautuneet Elias Lönnrothin, J.V. Snellmanin ja J.L. Runebergin – ja Aleksin Kiven.

– Näitä kovia poikia voimme paljosta kiittää, ja olihan siellä viisaita naisiakin mukana, kuten Minna Canth.

Liski totesi, että tämän kansallisen

henkisen ja hengellisen herätyksen jäljiltä syntyivät myös nuorisoseurat ja luova tuotanto, Suomen taiteen kulta-aika kaiken venäläistämispaineen alla.

– Ja lähtöaineiksi tähän löytyi eritoten Karjalan laulumailta; Sakkola oli parhaita lyyrisen kansanrunouden keräys-alueita, samoin Metsäpirtti, Rautu ja Vuoksela, tuumasi Paavo Liski, jonka omat juuret juontavat vanhaan Suur-Sakkolaan ja Vuoksenan Kuninkaanristin ja Virkkilän maisemiin.

Liski muisteli vuotta 1956, jolloin hän 17-vuotiaana sai ensikosketuksen Haparaisten nuorisoseuralaisiin ollessaan itse Virkkilän Nuorisoseura Säteiden mukana Etelä-Karjalan Nuorisoseuran liiton maakuntajuhlilla. Majoituspaikka tanhuporukoilla oli sama, ja virkkiläiset vitsailivat haparaisten saapuessa:

”Nyt nenät kiinni, haparaatoist tuloot!”

”On siel Hiiriki joukos, laittakaa evvää piiloo.”

Elämänsä keskeisimmän televisioroolin professori Paavo Liski sanoo tehneensä silloin, kun hän Rauni Mollbergin versiossa Tunteimattomasta sotilaasta esittää sakkolaista Viljam Pylkästä eli Antti Rokkaa.

– Sain puhua isieni kieltä – ja tietysti ne silmänpilkkeet! tunnelmoi Liski.

Karjala-työtä Paavo Liski tekee parhaillaan työstämällä televisiolle paria dokumenttia Karjalan kannakselta, jotka nähtäneen vuoden loppupuolella, ja monissa Karjala-tilaisuuksissa hän on tuttu vierailija.

Lempäälän visiitillään hän päätti puheensa karjalaiskirjailija Eeva Kilven tekstejä siteeraten – ja lausahdukseen:

– Muuten olen sitä mieltä, että Karjala pitäisi saada takaisin.

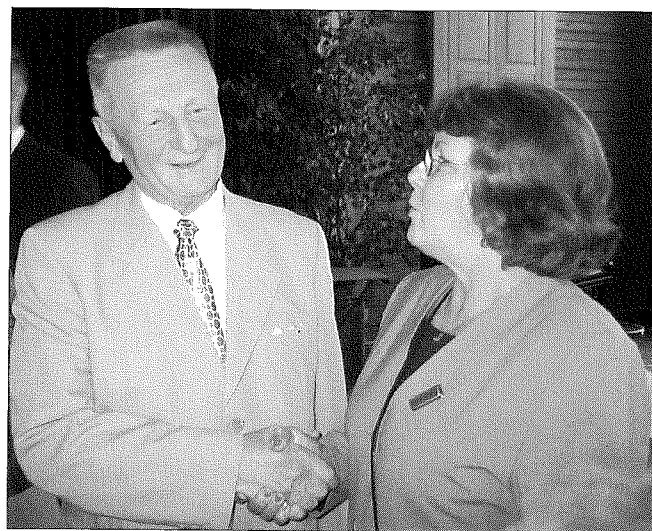
Satavuotisjuhlilla nautittiin pitopöydän antimista, perheyhtye Koirasen musisoinnista, Maria Siltasen yksinlaulusta Laura Pentin säestyksellä ja balettikoulu Irmeli Lehtisen esityksestä. Lisäksi Lempoisten koulunuorten bändi esitti kykyjään hausalla ”Perhonen”-kappaleella.

Tarinoinnillekin jäi toki aikaa.

Marjo Ristilä-Toikka

Martta Pajari toi Paavo Liskille terveiset tämän serkun vaimolta, Kyllikki Liskiltä, o.s. Mahlakorvelta.

Ja pienen sananvaihdon ehtivät käydä myös Liski ja Anja Kauppinen Lempäälän Karjalaiset ry:stä.

Ylä-Suvannon nuorisoseuralaisten terveisä toivat Yrjö Pekkanen Riihimäeltä (vas.) ja Martti Kinnari Lempäälästä, vastaanottajina Haparaisten NS:n puheenjohtaja Ilpo Viskari ja sihteeri Terhi Koiranen.

”Niihä sie uot ko Hietase Vilppo”

Äidin kertomukset mielessä

Äitini, jolla oli hyvä muisti, kertoi usein tarinoita Sakkolasta ennen sotia. Vahinko, ettei niistä tullut kirjoitettua ylös, ja nyt palautuu mieleen vain osia niistä.

Kerron tässä muutamia muistikuvia, jospa joku muistaisi niihin lisää tai muuta tietoa.

Kunnanherrat kovistelivat erästä isäntää tyttären maksamattomista veroista, jolloin isäntä kirjoitti vastauksen runomuodossa:

*”Kortit laitoit ihan suotta,
on jo kohta kolme vuotta
siitä kun kotoa lähti,
kun hänet täällä viimeks nähtiin.
Kävi karjanhoitokoulun,
oli kerran kotona joulun.
Nyt on karjakko komia,
vaan ei hoida lehmiä omia...”*

Mahdollisesti runo jatkui – en muista lisää. Näin tuli isännältä vastaus hauskasti kunnanvirastoon myös kortilla, ei tarvinnut internettejä eikä sähköposteja.

Ennen ei myös harrastettu ”kerrospukeutumista”, että paita olisi ollut housujen päällä. ”Niihä sie uot ko Hietase Vilppo”, sanoi äiti, jos minulla oli puseuron helmat lököttäen housujen päällä.

Tarina kertoi, että Sakkolan kylissä taloissa kiersi sen niminen mies, jolla oli useampikin paita tai pilyssi näkyvissä. Vilppo oli kova juomaan sajua, jota hänelle auliisti tarjottiin. Muistaakseni hänelle leivottiin jotain erikoista leipäkin. Vilppo yöpyi taloissa, ehkä autteli-kin, mutta muutti sitten taas taloa. Hänestäkin olisi mukava kuulla lisää, jos joku muistaa.

”Pitkä ja kaita, ko Piri Mati paita” – sanontaa äiti käytti myös. Mitä lienee senkin sanonnan takana?

Haparaistille terveisii!

Tässä samalla haluan lähettää Haparaisten Nuorisoseuralle ja seuralaisille lämpimät 100-vuotisonnittelet. Hienoa, että seuranne on edelleen toiminnassa.

Me Ylä-Suvantolaiset teimme yhdessä kanssanne monia hauskoja maakuntajuhlamatkoja ja kilpailimme useissa henkisissä kilpailuissa, vuoroin voittajina – ehkä te useammin.

Mukavia muistoja niistä kaikista jäi.

Hyvää kesää kaikille toivottaen

Terttu Pappinen (Koiranen)

Jyväskylä

Haparaisten ja Ylä-Suvannon nuorisoseuralaisia Lappeenrannan maakuntajuhlilla kesällä 1953.

Lapinlahden Nuorisoseuran lippu luovutettiin Sakkola-Museolle

Lipun tuojat ja vastaanottajat: Sakari Pärssinen, Elsa Mäkelä, Helka Lemmetti, takana Esko Kallonen, Matti Naskali, Antti Hynnä ja Hannu Turkkinen.

Sakkolan Lapinlahden Nuorisoseuran lippu siirtyi alkukesästä Sakkola-Museon kokoelmiin. Vuonna 1908 perustetun seuran jälkipolvelaiset Sakari Pärssinen, Helka Lemmetti ja Esko Kallonen luovuttivat lipun museolle ja muistelivat samalla nyt jo toimintansa lopettaneen seuran vai-

heita.

– Lapinlahden Nuorisoseuralla oli oma seurantalo ja urheilukenttä. Näytelmiä tehtiin paljon ja urheiltiin, sittemmin nuorisoseuran urheilijat liittyivät Jäntevään. Sota-aikanakin nuorisoseuralla oli kerhoja.

Yhdistys kotiutui uusilla asuinsijoilla

Punkalaitumelle, ja toimintaa siellä pyöritettiin 1970-luvun alkupuolelle asti.

Samalla lapinlahtelaisten vierailulla museolle päätyi lähes puolimetrinen jätinlaula, joka on kuulunut sota-aikana tehtyyn Taipaleen ristiin.

Naulan löysi muutama vuosi sitten Jorma Inkinen. -MRT

Sakkolan isännänviiri nyt myynnissä

Sakkola isännänviiri on valmistunut, tarjolla 4- ja 5-metrisiä viirejä, hinta 60 euroa. Hyvä lahjaidea!

Muista myös uusi Sakkola-postikorttisarja, T-paidat, lippikset, laudeliinat, kirjat yms. tuotteet!

Tilaukset: Aila Alanen,
puh. ilt. 03 - 375 2852 tai 040 - 707 6164
sekä Elsa Mäkelä puh. 040 - 706 9483.
Postikulut lisätään tuotteiden hintaan.

Sakkola-Seura toimii kesälläkin

Sauna- ja tarinailta Helsingissä Jollaksessa Karjalaisten kesäkodilla 8.7. klo 18 alkaen. Jos sää houkuttelee, voi kesäkodilla viettää vaikka koko päivän uiden ja ottaen aurinkoa. Käyntimaksu on 1 euro, alle 6-v 0,50 euroa. Seura maksaa saunamaksun kaikkien puolesta ja sauna on lämmin klo 18 alkaen.

Uimapuvut mukaan (yhteissau- na), samoin makkarat ym. eväät, emännältä saa ostaa virvoitusjuomia. Saunomisen ja makkarapaiston jälkeen kokoonnumme kuistille tarinoimaan ja juomaan kahvit tai sajut.

Kulkuyhteydet: Metrolla Herttoniemeeseen, bussi 85 Puuskaniementien ja Jollaksentien risteykseen. Siitä lähtien on kesäkodin viittoitus perille. Kävelymatka n. 20-25 min. Omalla autolla reitti löytyy loppumatkan osalta puhelinluettelon kartasta 40. Tervetuloa koko perhe, ystävät ja naapuritkin mukaan!

HUOM! Johtokunta kokoontuu klo 17. kuistilla.

Kesäteatteriretki

tehdään Kalvolan Pirttikoskelle 25.7. Pirttikoskella on karjalaiskylä, mukana myös sakkolalaisia. Kesäteatteriesitykset hoidetaan kyläläisten yhteisvoimin. Tämänkesäisen näytelmän nimi on ”Hyh hyh” sano hyyskämäakari, kirjoittanut Seppo Holttinen. Katsomo ei ole katettu eikä istuinpehmusteita ole. Näytös alkaa 25.7. klo 14. Väliajalla on puhvetti. Junalla tai bussilla Iittalaan, josta on n. 25 km. Pirttikoskelle. Junat esim. klo 9 ja 10, bussi 11.10 laiturilla. Iittalasta voi yhteistakseilla jatkaa loppumatkan. Paras olisi kysyä kimpakyytiä, sekä tarvitsevat että tarjoajat, ottakaa yhteys sihteeri Meeriin puh. 09-801 1381 viimeistään 20.7.

Muistakaa myös pitäjäjuhlrat 1.8. Huittisissa.

Aurinkoista kesää kaikille – E.A.

Karjalaista ruokaperinnettä: Munakakku – sokerikakku – täytekakku

Muistelimme 83- ja 102-vuotiaiden ystäviensä kanssa, millaisia muistoja heillä on sokerikakkujen valmistamisesta ja käytöstä 1900-luvun alkupuolelta.

Kakkuja varten säästettiin hyvissä ajoin vehnäjäuhot, sokeria ja muniä. Aineet kun eivät silloin olleet niin helposti saatavissa kuin nykyään.

Kakun valmistuskin oli suuritöistä, joten niitä leivottiin vain suurimpiin juhlisiin.

Vatkaamista ei ollut, vaan käytettiin varpuvispilöitä, joita oli valmistettu useita malleja: erikseen muna- ja sokerivaahdotukseen, samoin voi- ja kermavaahdon vispaamiseen oli omat vispilänsä. Vispaaminen olikin tarkkaa työtä, aluksi vauhdin tuli olla ripeää, mutta hiljennettiin vaahtoa saettaessa.

Aluksi yleinen kakun päällinen oli voivahto, mutta vuosien kuluessa kermavaahto ohitti sen.

Täytekakut ovat olleet myös erittäin suosittuja arpajaisvoittoina, niiden avulla hankittiin varoja yhdistysten toiminnan rahoittamiseen.

Nyt on valmistus sähkövispilöiden myötä helpottunut, mutta kakun perusohje on säilynyt samana.

Kakkuohje:

- 1 lasillinen muniä (4 kpl)
- 1 lasillinen sokeria (1,5 dl)
- 1 lasillinen vehnäjäuhota (1,5 dl)
- (1 tl leivinjauhetta)
- Tasapohjainen vuoka, johon rasvaa ja korppujauhoja

Vatkaa munat ja sokeri kuohkeaksi vaahdoksi, lisää jauhot (joihin sekoitettu leivinjauhe) varovasti vaahtoon. Kaada kakkuvuokaa ja paista 200 asteessa noin 30 minuuttia.

Täytä kakku hillolla tai marjasoseella, koristele esimerkiksi kermavaahdolla ja mansikoilla. Muistele lapsuuden ihania makunautintoja, jotka liittyvät herkkuumme nimeltä täytekakku.

Terveisin

Raili Leino (Kopperoinen)
Halikko, Sakkolan Haparainen

Helppo kesäherkku

Siem'voi – uuteen malliin on helppo kesäherkku, jonka kanssa maistuu vaikkapa kattilallinen uusia keitettyjä perunoita.

Öljy:

- 1 dl rypsiöljyä
- 2 dl basilikanlehtiä
- pieni ripaus suolaa
- riipaus mustapippuria

1. Kaada basilikanlehtien päälle öljy, lisää ripaus suolaa ja muutama kierros mustapippuria myllystä.

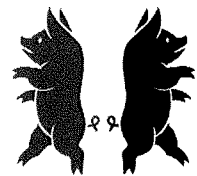
2. Sekoita ainekset sauvasekoittimella tai tehosekoittimella tasaiseksi öljyksi.

3. Kaada öljy lämpimien perunoiden päälle.

4. Öljy sopii myös salaattinkastikkeeksi, antamaan väriä riisiin tai perunamuusiin tai mausteeksi kuullotetuille kasviksille.

Alueuutisista saksimansa ohjeen lähetti kokeiltavaksi

Ilmi Pesonen

SAKKOLA- JUHLAT HUITTISISSA sunnuntaina 1.8.2004.

Järj. Huittisten Karjalaiset

Tarvitsetko majoitusta juhlapitäjä Huittisista?

Sakkola-juhlat pidetään siis sunnuntaina 1.8.
alkaen klo 10 kirkonmenoilla.
Tarkempi ohjelma seuraavassa Suvannon Seudussa.

Juhlavieraat ovat tervetulleita paikkakunnalle jo aiemminkin.
Yöpaikkoja kannattaa kysellä:

* HUITTISTEN SEURAHUONE,
joka sijaitsee aivan kaupungin keskustassa torin vieressä,
puh. (02) 5606 300.

* MOMMOLAN MOTELLI,
kaksi kilometriä keskustasta Turku-Tampere tietä
Turun suuntaan puh. (02) 569 451

Tervetuloa Sakkola-Museolle Lempäälään

*Sakkola-Museon
korttisarja 2004*

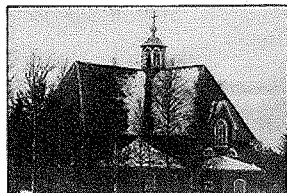
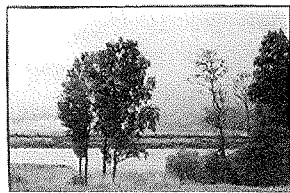
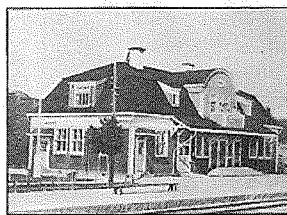
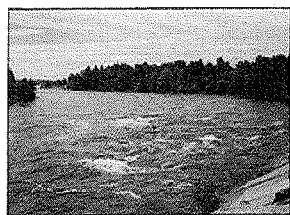
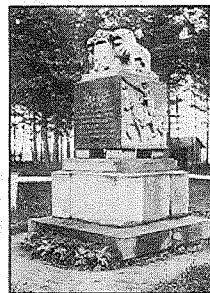
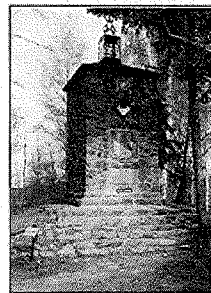
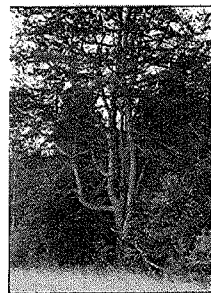
Sakkola-Museo on auki joka päivä kesän
ajan syyskuun alulle asti Kuokkalan museo-
raitilla Lempäälässä; museot ovat avoinna
2.5-5.9.2004 joka päivä klo 11-17.
Kesän teemoja ovat mm. Petäjäjärven kylä ja
Larin Paraske, ja lisäksi on paljon muuta
mielenkiintoista katsottavaa - tervetuloa!

Pääsymaksu koko museoraitille 3,5 euroa
/henkilö, ryhmässä 2,5 euroa/henkilö, lap-
silta 1 euro/henkilö.

Pääsymaksu Sakkola-Museoon 1 euro/
henkilö. Sakkola-museon päivystys on
kauppamuseon puolella, jossa päivystävät
kesän ajan Lempäälä-Seuran oppaat.

Mikäli erityistä Sakkola-Museon esittelyä
halutaan, asiasta on hyvä sopia ennakoon
joko museovastaava Antti Hynnän (040-
8490048), arkistonhoitaja Elsa Mäkelän
(040-706 9483) tai Sakkola-Säätiön pu-
heenjohtaja Hannu Turkkisen (050-3839 683)
kanssa.

Sakkolasta on painatettu uusi korttisarja,
joka voi lunastaa mukaansa vaikkapa mu-
seolla käydessä. Kahdeksan kortin sarjan
hintana on 3 euroa.

Sakkolan vanhin lähettää lämpimät terveiset

Selma Karja sängynpäädyssä kunniapaikalla on Sakkolan kartta.

Tietyvästi vanhin elossa oleva,
Sakkolan konnuilta lähtenyt Sel-
ma Karja, omaasukua Kekki,
asustaa tämänvuotisiin pitäjäjuhliin va-
rustautuvassa Huittisten pitäjässä.

Selman ikämittarissa on nyt vuosia
102, ja vanhanrouvan 103-vuotissynty-
mäpäivät ovat edessä heinäkuulla.

Selma Karja viettää vanhuudenpäivi-
ään tyttärensä Helmi Helmisen hoivis-
sa Huittisten Huhtamossa, jonne perhe
asettui evakkotaipaleen jälkimainingeis-
sa 1948.

– Kyl miust tyttäret hyvää huolta
pittää. Miul on kolme tyttöä ja kolme
vävvyä, kolme lastenlasta ja kaks las-
tenlastenlasta, selvittää myös Huittis-
ten vanhimman asukkaan titteliä kanta-
va Selma.

– Ei miust enää hyvää kuvaa saa,
huumoroi 102-vuotias, kun häntä pyy-
detään valokuvaan Huittisten Karjalais-
ten ja Sakkola-juhlatomikunnan pu-
heenjohtaja Reino Äikiän kanssa. Äikiä
on Pyhäjärven poikia, ja pian virittelee

pienää juttutuokiota Selma Karjan kans-
sa.

Selman muistot kietoutuvat tiiviisti
Sakkolaan ja hän antaa vieraille selvi-
tyksen juuristaan.

– Selma Kekki Sakkolan Haparaisis-
ta. Naimisiin menin Kaarnajoelle, Matti
Karjalle, hän toteaa ja huomauttaa, että
lämpimänä muistissa Karjalasta ovat
monet asiat.

– Miul ol neljä veljee ja neljä siskoo –
nyt oon mie yksin jälellä. Ja mie oon
kaksosii, veljein on kuolt.

Tytär Helmi tarkentaa, että Selman
kaksoisveli kuoli kymmenkunnan vuo-
den iässä Karjalassa.

Kun kotikylän asioita muistellaan,
päällimmäiseksi nousee mieleen ”likinaa-
pur”, jolle hän haluaa lähettää terveisii:

– Mannikais-Viljolle terveist. Viljo ol
sitte kova poika soittamaa, varsinki viu-
luu, tuumaa Selma ja on hyvillään, kun
kuulee 94-vuotiaan Viljo Mannikaisen
elelevän Lempäälässä.

Lempäälään terveiset lähtevät myös
sukulaisille Pajarin Martalle ja Talluksen
Reinolle.

Kun 102-vuotiaan tervehdyskäynnin-
tä tehdään lähtöä, haluaa Sakkolan van-
hin vielä tervehtiä kaikkia sakkolaisia ja
karjalaisia:

– Taivaa Isä siunaust teil kaikil!

Marjo Ristilä-Toikka

Sakkola-juhlatomikunnan veturi Reino Äikiä kävi tervehtimässä Sakkolan ja
Huittisten vanhista asukasta, 102-vuotiaasta Selma Karjaa.

Päivänpaistetta ja mitalisadetta Hovinkylässä

Kolme aurinkoista kesäpäivää, satakielen laulu Hovinmäellä ja käenkukunta aamuvirkuille Kasakka-mäellä, nykyisen luksushotellin metsässä, antoivat loistavat puitteet Hovinkyläseuran järjestämälle Hovinkylän ja Ojaniemen koulupiirin juhlatkalle 4. - 6. 6. 2004, missä lähikylätkin olivat edustettuina Petäjäjärveä, Lapinlahtea, Riiskaa, Keljaa ja Vuokselan Uttakylää myöten.

Juhla alkoi Hovinmäellä muistohetkellä, missä seppeleen lahjoitusmaatalonpojille laskivat lampuotien jälkipolvien edustajat Maija-Liisa Lamppu ja Markku Nuora, evakkomatkoiille lähteneille Senja Ollikainen ja Matti Väyrynen, sekä kukkakimpun emäntäkoulun väelle Meeri Häkkinen. Kukkatervehdykset toivat Sakkola-Säätiön edustajana Hannu J. Pauku, sekä paikallisista mm. Käkisalmen piirin varajohtaja, Sosnovon kunnanjohtaja Aleksander Sokolov Petrovskoen kunnan apulaisjohtajattaren kanssa, paikallisten kesäasukkaiden edustajat Maria ja Olga Kisinit ja vuonna 1945 Pekkasen talossa syntynyt Viktor Jegorov poikansa kanssa.

Pääjuhla kansakoulun viereisessä RPK -lomakeskuksen hotellin auditoriossa vietettiin juhlavassa, mutta leppoisessa ilmapiirissä, mistä nyt kerrotaan vain lyhyesti:

Juhlapuheen piti opettaja Riitta Nikkonen, o.s. Laurintytär Lamppu, isä-Laurin ollessa estyneenä saman aikaisesti so-tainvalidiiden kuntoutuksessa. Puhe oli niin mahtava muistelmien ketju Laurin ja muiden sisarusten, yhteensä kuuden sisaruksen, koulun käynnistä, että paperilla jaetun lyhennety-n käännöksen lisäksi tulkit halusivat kommentoida lisää yksityiskohtia juhlasalin paikallisvieraille. Monia liikuttavia tervehdyksiä ja lahjoja annettiin ja Petrovskoen keskuskou-lun värikäs ryhmä esitti loistavan tanssi- ja musiikkiohjel-mansa.

Hovinkyläseura palkitsi ansioituneimpia jäseniä: Karjalan Liiton hopeisen ansiomerkin sai Kaija Ryyppö. Pronssisen saivat Matti Väyrynen ja Juhani Leppänen, sekä Siirtoväen muistomitalin saivat Senja Ollikainen, Senja Mäkihonko, Annikki Pekkanen, Timo Ryyppö ja Unto Loponen.

Lisäksi Rautulaisten Pitäjäseura ry. antoi Soini Hartikaisel-le Karjalan Liiton hopeisen ansiomerkin yhteisen lahjoitus-maatalonpoikien muistomerkkin hyväksi tekemästään työstä. Merkin luovutti Meeri Häkkinen, puoliksi rautulainen Ant-tosten suvusta ja puoliksi sakkolalainen Jyräksen suvusta, muiden rautulaisten ollessa omassa kesäjuhlassaan Mikke-lissä.

Lopuksi paikalla olleet entiset seitsemän kansakoululaista saivat muistoksi kirjan "Karjalan Kannas sotien jälkeen" ja lauloivat kuorona juhlaään kanssa Karjalaisten laulun.

Juhlan musiikin johti opettaja Reetta-Kaija Mäkihonko ja tulkkeina olivat Olga Shitova ja Jevgeni Balasov.

Hovinkyläseura kiittää lämpimästi kaikkia osallistujia. -SH

Juhlapuhuja Riitta Nikkonen, Ojaniemen Lauri Juhonpoi-
ka Lampun tytär.

HOVINKYLÄ - OJANIEMI

1924 - 2004

KANSAKOULUN JA EMÄNTÄKOULUN 80 VUOTTA
JA MUITA JUHLAN AIHEITA

HOVINKYLÄ- SEURA TIEDOTTAA

Se valmistui sittenkin...

Koulupiirimme 80-vuotis juhla kirja
"HOVINKYLÄ - OJANIEMI 1924 - 2004" on valmistunut kahden vuoden aherruksen jälkeen! Kirja on kahden aikaisemman kyläkirjamme tapaan taiteellisesti vaatimaton, mutta se on peräti 370-sivuisena täynnä historian tosiasioita, alojensa asiantuntijoiden tutkimuksista lainattuina. Tärkeimpinä asioina kuitenkin ovat olemassa olleiden ja vieläkin olevien kyläläistemme omat kokemukset ja inhimilliset elämän tapahtumat. Henkilöitä on nimettyinä noin tuhat! Kirjassa myös osittain tarkennetaan aikaisemmissa kirjoissa olleita asioita ja valokuvia, ja pyritään täydentämään historian kulkua Kannaksen luonnon historiasta nykyisiin petrovskojelaisiin asti.

Ensimmäiset kirjat juhlapainoksesta jaetaan ennakkotilaa jille kesäkuussa.

Uusia tilauksia otamme nyt vastaan, ja paineesta huolimatta hinta on yhä 50,- e / kpl + postituskulut.

Tilauksia vastaanottavat:
Meeri Häkkinen, p.(09)8011381,
Katajatie 8, 02360 Espoo tai
Soini Hartikainen, p. (03) 6751482, 0400-207844,
Jähkyentie 66, 14700 Hauho,
sekä hallituksemme jäsenet.

Hovinkyläseura kiittää lämpimästi kaikkia kirjan aineiston keräämisessä ja kirjan valmistamisessa avustaneita henkilöitä ja säätiöitä!

Lähtö tulloo!

Kesäkuu 1944 Kiviniemen Saviojalta Sakkolasta

Tahvo ja Esko Käppi valmistautuvat hevosineen evakkotaipaleelle lähtöä varten. Kuva: Uno Laukka 11.6.1944.

Kesällä 1942 (9-vuotiaana) istuskelin kotini lähellä Kasarmilaan menevän tien reunassa. Edespäin aukenivat Suvannon lietteet ja Viiksanlahti. Mielenkiintoni kohdistui tien liikenteeseen. Kasarmilta päin tuli pari kolme oudon näköisissä asepuvuisa olevaa miestä ja he alkoivat viittoja Kiviniemeen päin sanoivat ja kysellä minulta, ”juksi, kaksi, kolme”.

Ymmärsin silloin heidän kysyvän matkan pituutta Kiviniemeen. Vastasin ehkä ”juksi, kaksi”. En muista nähneeni kotiseudullani saksalaisia suurina marssivina joukko-osastoina. Mutta heidän vaikutuksensa, varusteensa, ruokansa ja juomansa tulivat tavalla tai toisella näkyviin myös siviilien keskuuteen. Saksalainen Man-diesel -autokolonna oli koitua kohtalokseni talvella 1942-43,

kunkoulumatkalla jäin kolonnan yhden auton alle.

Takaisin vallatuille alueille kot-Karjalaan, päästiin jo elo-syyskuusta 1941 alkaen. Kokonaisuudessaan aika sotatoukkualueella, Saviojallakin, meni siivoukseen, korjaamiseen ja rakentamiseen. Oli alkanut ennen näkemätön ahkeruus ja yritteliäisyys entisen kotitalon ja -tilan kunnostamiseksi. Maanviljelys, karjanhoito, puutarha saatiinkin aika hyvään kuntoon.

Vuoden 1944 kevät ja alkukesä olivat leudot ja lämpimät. Kasvun ja kotieläinten kannalta se oli hyvää, jopa kukoistuksen kautta. Kaikki näytti olevan aivan rauhallista. Veljeni Pauli täytettyään 17 vuotta oli lähtenyt vapaaehtoisena sotaan vuonna 1943. Esko-veljeni rooli vahvistui ja hän tuli yhä enemmän

isä-Tahvon lisäksi vastuulliseksi perheessä. Kaksi muuta vanhinta veljeä ja kolme sisarta olivat kukin tahoillaan rintamalla tai muissa sotatehtävissä. Esko alkoi olla jo miehen mittainen 15-vuotias nuorukainen. Kaikin puolin elämä näytti alkaneen kulkea rauhallisia uomia vallitsevasta sotatilasta huolimatta.

Suurpommitukset 1944

Mutta sitten kesäkuun alkupuolella jysähti. Ei koko taivas pudonnut päällemme, mutta hirvittävä määrä lentopommeja alkoi putoilla satojen neuvostoliittolaisten koneiden pommituslaivueista. Kiviniemen kosken sillat ja kasarmit olivat tähtäimessä. Lentohyökkäystä ennakoiti idässä päin, Suvannon suunnalla lentokoneita suuri määrä, niitä oli kuin itikkaparvi. Ne tulivat hävit-

täjiensä saattamia. Ja vähän ajan päästä alkoi rytinä. Suomalaisten oma ilmatorjunta ampui Kiviniemestä, Viiksanlahdesta ja Tikansaaresta. Omat hävittäjät, saksalaiset Stukat, lähtivät Sakkolan lentokentältä. Saatoimme nähdä monet ilmataistelut.

Pommitukset yltyivät kesäkuun toisella viikolla jokapäiväisiksi yhä suurempien lentolaivueiden hyökkäyksiksi. Sen lisäksi tulivat vihollisen maataistelukoneet. Niitä oli pari kolme rinnakkain, ne tulivat matalalla puitten latvoja hipoen metsän takaa, äkkiä ja suurta ääntä pitäen samalla ampuen konekivääreillä kaikkea liikkuvaa. Niiden tulo oli niin nopea ja yllätyksellinen, että emme ehtineet edes aina maastoutuakaan. Kerran tällaisessa maataistelukoneiden ylilennossa Esko pelastui, mutta sika sai osuman. Esko oli silloin sikakarsinan lähellä askareissaan.

Tuohon aikaan lehmät saivat vielä kulkea ”väljällä”. Paimenen oli kuitenkin hyvä olla mukana. Minulle oli uskottu paimenen tehtävä ”päätoimisesti”. Lehmät tottuivat pommituksiin aika pian. Ensin hiukan katselivat ja mulkoilivat, mutta asettuivat sitten rauhallisesti syömään heinikkoista ruohoa. Hevoset olivat toista maata. Meidän tammamme

Pirkko oli oppinut hyvin visusti ennakkoimaan pommituksen. Kun hevosen korvaan alkoi kuulua lentokoneiden ääni (vihollisten tai omien) ennen kuin se ihminen korvaan tarttui, alkoi tamma katsella sivuilleen ja luimistella. Kun äänet voimistuivat, se hakeutui aika pian suojaiseen paikkaan, puun alle tai metsikköön. Ei sillä ollut väliä, oliko perässä reki, kärryt tai niittokone.

Maasaunasta turvapaikka

Kun saunamme oli tuhoutunut, saimme kylpeä naapureiden saunoissa. Vähin erin rakensimme oman tilapäisen korsi- eli maasaunan navettarakennuksen kohdalle Raiojan puoleiseen rinteeseen. Ensimmäisten pommitusten alettua isä-Tahvo sanoi, että mennään tuonne maasaunaan, onhan siellä ainakin jonkinlainen sirpalesuoja Muistan istuneeni monta kertaa kyyryssä saunan lauteiden alla. Sauna täyttyi kokonaan meidän perheenjäsenistämme.

Olihan siinä jotenkin turvallinen olo, melko hämärässä, jopa pimeässä; isä, äiti, veljet ja siskot lähellä. Pommituksen alettua ulkoa kuului lentokoneiden ulvonta, ilmatorjuntatykistön ammunta ja välillä suuria rysähdyksiä. Koko maasauna heilui ja soraa rapisi alas.

Meillä oli kyllä tiedossamme, että jos lähelle tai päälle sattuu, niin kaikki siihen kuolemme. Pahimmassa rytäkässä laitoin joka kerta käteni ristiin ja lausuin ne vähäiset rukoukset, jotka osasin: äidin opettama iltarukous, isämeitä aina osittain ja aina tuli mieleeni laulun sanat ”Maa on niin kaunis, kirkas Luojan taivas”.

Kesäkuussa 1944 Neuvostoliiton suurhyökkäys eteni ja päivittäin pommitukset jatkuivat rajuina. Rintama oli lähestynyt jo niin pitkälle, että jatkuva tykkien jylinä oli kuuluvissa. Maasaunamme oli muutaman sadan metrin päässä maantiestä, jonka toista laitaa tuotiin jonossa rintamalla haavoittuneita ja kaatuneita ja toista laitaa tien täydeltä marssi vereksiä reserviläisosastoja rintamalle päin.

Kun maantiellä marssivat sotilaat kovan pommituksen alettua näkivät, että siviilit juoksivat jonnekin turvaan, he lähtivät hakemaan myös turvapaikkaa samasta suunnasta. Maasaunaan ei paljon mahtunut. Tulos oli, että perheemme lisäksi siellä oli sotilaita niin paljon kuin mahdollista, osalla vain pää ja hartiat saunassa. Saunan lähellä olevat savimontutkin olivat täynnä suojaajia haavevia sotilaita.

Sotien jälkeen monien, jopa kymmenien vuosien mittaan näin unia, pommituksista, ilmataisteluista, maasaunasta ja evakkoon lähdöstä 1944. Unissani olin mm. katselemassa taivaalle hävittäjien kovaa ilmataistelua kauheassa ilmatorjunnan, pommitusten ja lentokoneiden ulvonnasta ja äänten melskeestä. Yhtäkkiä kaikki lentokoneet ovat hävinneet, koko avaruus on aivan hiljaa, näkyy vain ääretön joukko tähdenlentoja ja tähtiä.

Viimeistä päivää kotikonnuilla

Sotatilanteen kärjistyessä alkoi vanhemmilleni olla selvempää, että lähtö tästä tulee. Tykkien jyly rintamalta päin vain lähestyi, yön hämärtyessä tulet idän suunnalta kajastelivat. Oli jälleen kerran haikaa ja surullinen olo, kun kaikki oli juuri saatu kohtuulliseen kuntoon, oli jätettävä ja lähdettävä. Eskon kanssa piilotimme suuren joukon raskaita työkaluja, rautakankia, lapioida, lekoja ja muita, joita ei voinut ottaa mukaan evakkotaipaleelle. Maasaunan kieppeillä ole-

Tahvo ja Maria Käpin puutarhalla sisarukset Laura ja Jenny. Kuva: Uno Laukka 11.6.1944.

vaan peltoon kaivoimme ison kuopan, johon laitoimme huolellisesti vaseliinilla voidellut työkalut suojapaperiin käärittyinä.

Isä-Tahvo oli aloittanut evakkokuorman laittamisen. Sitä tehdessään hän ilmeisesti välillä vilkaisi Suvannolle päin, näkyisikö idästä tulevan lisää "pommaraita" ja miten rintaman äänet lähestyivät (kuva). Meille kaikille alkoi olla selvillä tilanteen kriittisyys, ettei mitään juna- tai autokuljetusta voinut saada, vaan oli lähdettävä kävelen.

Lähtöhetki oli sen suuren pommituspäivän jälkeen (liekö ollut Eskon päivä), kun olin ollut yksin Suopellon niityillä lemmiä paimentamassa. Sinä päivänä oli yksi pahimmista Neuvostoliiton suurhyökkäyksen valmisteluihin liittyneistä suurpommituksista. Se oli 11-vuotiaalle paimenpojalle pelottava ja järkyttäväkin kokemus. Suuren kiven suojassa katselin pommikoneiden saapumisesta, pommiluukkujen avautumista ja sieltä peräjälkeen tulevien pommien putoamista melkein mustana nauhana. Vähän ajan kuluttua alkoi kuulua valtava rytinä ja pauke, koko iso kivi huojui. Kyllähän siinä pelko oli suuri.

Suurimmat lentopommit saattoivat olla valtavia, koska pommin räjähdyskuoppa oli useita metrejä syvä ja halkaisijaltaan kymmenenkin metriä. Vanhempani olivat sanoneet, että jos pommiluukut aukeavat aivan pään päällä, ei vaara ole ylen suuri, vaan pommit menevät kilometri pari syrjemmäksi. Näinhän yleensä kävikin, koska kilometri puolitoista kauempana olivat Kiviniemen kasarmit ja toisella puolella kosken sillat. Mutta putosi niitä pommeja aika lähellekin. Pommituksen loputtua sain lehmät onnellisesti saatetuksi kotikartanolle.

Hiljainen lähtö kesäyössä

Isä-Tahvo oli saanut evakkokuorman hevostäryyn valmiiksi. Mukaan saattoi ottaa vain kaikkein tärkeimmät tavarat, olihan niiden joukossa vähän siemenviljaa ja lihdattuja pellavia. Lehmät ja lampaat otettiin mukaan, siat oli teurastettu, lihaa saatiin evääksi.

Kesäkuun viikot olivat olleet lämpimät, päivät aurinkoiset. Niin myös lähtöpäivämme sää oli kaunis. Ilmavaaran takia piti odottaa iltaa ja hämärtyvää

yötä. Kesäyö oli tyyni, kaste oli nousut maahan, käet kukkuivat. Kesäisenä hieman sumuisena yönä, jolloin Suvantojärvi ikään kuin hengitti ja Kiviniemen kosken kohina vasten Rökynniemeä oli kuuluvinaan, lähdimme hiljaa toisen ja viimeisen kerran evakkoon. Keskellä "hiljaisinta" sodan yötä olimme koonneet evakkomatkuemme: Pirkko-tamma veti kärryjä, lehmät, vasikat ja lampaat perässä. Kuusitoistavuotias Esko johti matkaa. Isä-Tahvo jäi vielä kotitanssereille seuraamaan tilannetta. Sotaa pakoon lähteneeseen ryhmäämme kuuluivat lisäksi äiti-Maria, sisaret Asta ja Jenny sekä minä.

Ensimmäisenä yönä pääsimme onnellisesti Räisälän puolelle, ehkä kahdenkymmenen kilometrin taipaleen jälkeen. Siellä jossain määrin tutussa talossa saatiin syöttää eläimet ja itsemme sekä levähtää vähän. Talossa oli täysi touhu evakkoon lähdön valmisteleiseksi. Muistan isännän ilmeet ja surullisen aggressiivisen käyttäytymisen siinä omaa evakkotaipaleemme jatkoa valmis-

teltaessa.

Isäntä oli syvällisesti tajunnut, että heidänkin on kohta lähdettävä. Ei hän kironnut eikä mellastanut, vaan hillitsi itsensä. Janoonsa hän ei ottanut kauhalla saavista vettä, vaan nosti koko valtavan vesisaavin ja ryyppäsi sen reunalta. Hän jymäytti saavin lattiaan ja sanoi: "Lähtö tulloo".

Pekka Käppi

Edellä oleva kirjoitus on lähiaikoina ilmestyvistä n. 300-sivuisesta kirjasta: "SUKUKERTOMUS KÄPPI, Viissataa vuotta vuoksen varsilla, Kauan Kiviniemessä". Kirjassa on tekstin lisäksi 28 sukutaulua, 9 karttaa ja 85 kuvaa. Kirjasta kiinnostuneille lisätietoja: Pekka Käppi, Kippo 1, 40530 Jyväskylä p.014-642666 ja 0400-246433 pekka.kappi@pp.inet.fi

Kuvassa jutun kirjoittaja Kiviniemen kosken partaalla kesällä 1993.

Pekka Käppi syntyi 13. lapsena Tahvo ja Maria Käpin perheeseen Sakkolan Kiviniemen Saviojalla 9.10.1932. Opinnot mm. kasvatustieteiden lisensiaatti, nyt eläkkeellä, koulu-neuvos.

Laatokan puolustajien perinneyhdistyksen vuositapaaminen Lappeenrannassa 24.8.2004

Laatokan Puolustajien Perinneyhdistys kokoontuu Lappeenrannan - Lemin alueella 24. elokuuta 2004. Tapaamiseen kutsutaan kaikkia Laatokalla rauhan ja sotien aikana toimineiden joukkojen veteraaneja, heidän omaisiaan, ystäviään ja jälkeläisiään. Tilaisuuteen ovat myös lämpimästi tervetulleita kaikki muutkin Laatokalla tehdyn maanpuolustustyön kalliista perinnöstä kiinnostuneet.

Ohjelma

- * Kokoontuminen Lappeenrannan rautatieasemalla tiistaina, 24.8. klo 10.00 mennessä. (Juna Joensuun suunnasta saapuu klo 08.35 ja Helsingin suunnasta klo 09.14)
- * Kiertoajelu Maasotakoulun bussilla Lappeenrannassa
- * Siirtyminen bussilla Lemin Kärmeniemeen
- * Kenttälounas ja kahvit
- * Tutustuminen entisen rannikkopatterin alueeseen. (Lemin Kärmeniemeen sijoitettiin Laatokan Vahtiniemestä tuotu tykkikalusto Talvisodan jälkeen. Uudelleen Kärmeniemi aseistettiin Laatokalta tuoduilla tykeillä heti Jatkosodan päätyttyä)
- * Siirtyminen reserviläisten majalle Rutolaan
- * Yhdistyksen vuosikokous.
- * Paluu bussilla Lappeenrannan rautatieasemalle klo 18.00 mennessä. (Juna Joensuun suuntaan lähtee klo 18.14 ja Helsingin suuntaan klo 18.52).

Ohjeita

- * Ilmoittautuminen yhdistyksen sihteerille Raili Jantuselle 5.8.2004 mennessä joko puhelimitse numeroon 03-7157010 tai kirjeitse osoitteeseen Kalliokatu 12, 18100 Heinola.
- * Jäsenmaksunsa maksaneille yhdistyksen jäsenille ja heidän saatavilleen lounas ja kahvi kustannetaan yhdistyksen varoista. Muilta peritään paikan päällä 10 euron kulukorvaus.
- * Jos yöpyy Lappeenrannassa, majapaikka tulee varata omatoimisesti
- * Tiedustelut: Erkki Marttila, puh 02-2355410 tai Seppo Vainikka, puh 05-4337953.

TERVETULOA!

Erkki Marttila
Puheenjohtaja

Lauri Suutari
Varapuheenjohtaja

Raili Jantunen
Sihteeri

TILAA OMA SUVANNON SEUTU!
KARJALAISTAASIAA SAKKOLASTA, METSÄPIRTISTÄ JA VUOKSELASTA kahdeksan kertaa vuodessa - 20 euroa!

Sotalaivalla Laatokalla

Vuosien saatossa tuolla Karjalassa käydessä on sattunut kaikenlaista. On siellä olevien tuttujen kautta tullut tutuksi myös vaikutusvaltaisessa asemassa olevia henkilöitä.

Kerron tässä tapauksen ajalta, kun siellä salapäin käytiin. Tämä henkilö, nyt jo eläkkeellä oleva, toivoi, että kutsuisin hänet käymään Suomessa. Niin sitten toimitin kaikki tarvittavat paperit Pietariin Suomen konsulaattiin. Jonkin ajan kuluttua minulle soiteltiin konsulaatista; sieltä haluttiin tietää, että mikä on tällaisessa asemassa olevan henkilön matkan tarkoitus. Onko hänellä joitakin tapaamisia täällä Suomessa, tai käytänpö minä häntä jossakin? Tällaiset tiedustelut on tietysti aivan oikein tehdä.

Annoin heidän tiedusteluunsa tarvittavat vastaukset ja puolsin viisumin saantia. Hän sai kahden viikon kuluttua viisumin ja pääsi Suomeen ensimmäisen kerran.

Tämän jälkeen, käydessäni jälleen Karjalassa, hän on järjestänyt risteilyn armeijan laivalla Laatokalla - kai se oli kiitosta Suomenvierailusta. Laivassa oli seitsemän hengen miehistö ja meitä turisteja oli neljä. Lisäksi oli tulkki ja tuon matkan järjestäjä. Oltiin siellä polleeta, kun laivan miehistö oli käsi lipassa meitä vastaanottamassa. Meille oli kuitenkin annettu määräys, ettei saa kuvata laivaa eikä miehistöä.

Viljo Pitkänen
Lempäälä

Kannas tallella kartoissa

Karjalan koluamiseen tarjolla uusia ja vanhoja karttoja

Karjala on elänyt vuosikymmeniä evakkosukupolven puheissa ja muistoissa. Kun tie auke- si Laatokalle asti, niin nuoremmilta meni sormi suuhun: missä se vanhempien kuvailema maisema onkaan?

Vaikka liittoutuneiden valvontakomission vaatimuksesta Neuvostoliitolle toimitettiin 1944 luovutettujen alueiden kartta-aineisto yhteensä 16 miljoonaa lehteä, niin jotakin sentään jäi Maanmittauslaitoksen ja Topografikunnan arkistoihin. Niinpä Maanmittauslaitoksen myyntipisteissä on tarjolla näköispainos ”Karjalan kannas 1938” tiekartasta, jonka mittakaava on 1:200 000 Tämä on hyvä apuväline ja auttaa alkuun. Tätä karttaa on myynissä myös Karjala-myymlöissä hintaan 17 EUR.

Kartat digitoitu

Vanhojen asutuspaikkojen selvittämisessä tarpeellisia maastokarttoja on ollut vaikea hankkia. Nyt luovutetun Karjalan kartat on digitoitu neljälle CD:lle. Karjala CD 2:ssa on Metsäpirtti ja Rautu ja CD 3 kattaa Käkisalmen ympäristöineen. Yhden CD:n hinta on 33,63 • (sis. alv). Karttoja voi katsella myös netissä osoitteessa: <http://karjala.tky.hut.fi/kartat> mutta niiden kopioiminen sieltä on hankalaa.

Alkuperäiset topografiset kartat ovat vielä Kouvolassa, mistä ne aikanaan siirretään joko Mikkelin maakunta-arkistoon tai Jyväskylään valmistuvaan uuteen karttataloon.

Maanmittauslaitoksen kautta

digitoituina on saatavissa:
- Topografinen kartta 1:20 000, Maanmittauslaitos ja Puolustusvoimien karttalaite eli Topografikunta valmisti- vat topografista karttaa vuosina 1918-44, 10 km x 10 km karttalehtinä.

Karttaan on merkitty maastotiedot, korkeuskäyrät ja nimistö.

- Pitäjänkartta 1:20 000, Maanmittaus- hallitus valmisti yksiväristä pitäjänkart- ta vuosina 1825-1950 pitäjakohtaisesti 1825-1915 ja karttalehdittäin 1916-50. Vuodesta 1927 alkaen pitäjänkartat jul- kaistiin ns. yleislehtiä 10 km x 10 km:n lehtinä. Suomen itsenäisyyden ai- kana julkaistuja pitäjänkarttoja on saa- tavana osasta Karjalan Kannasta ja Laa- token Karjalaa noin 100 lehteä. Pitäjän- kartalla esitetään asutusta ja luonnon- kohteita sekä kiinteistöjakoa ja nimis- töä.

- Topografinen kartta 1:100 000 on val- mistettu vuosina 1928-51. Karttalehti kattaa 30 km x 40 km alueen. Sisältää yleiset maastotiedot, korkeuskäyrät ja nimistön. Antaa hyvän ja varsin yksi- tyiskohtaisen kuvan asutuksesta ja luontosuhteista.

Maanmittauslaitoksen myyntipalve- luista on saatavana kaikista näistä kar- toista myös tulosteita.

Uusi venäläinen kartta

Tänä vuonna on ilmestynyt uusi kartta ”Karjalan kannas, 1938 historia ja ny- kyaika 2004”, johon kannattaa ehdot- tomasti tutustua Lada-miesten muun valikoiman katsastamisen ohessa.

Kartan mittakaava on 1:220 000. Sii- hen on merkitty vanhat suomalaiset kir- kot, hautausmaat ja muita nähtävyyk- siä. Taistelupaikat patteristoja myöten löytyvät hyvin, eikä Riskiveikään ole unohdettu.

Kartan nimistö on vanha suomalainen, vieressä nimi nykyisessä muodossaan venäjäksi. Hakemistot on tehty samoin molemmilla kielillä, mikä helpottaa ko- vasti kannaksella suunnistamista. Kun kannas on tutkittu, niin toiselta puolel- ta löytyy Pietarin kartta hakemistoinen. Suosittelen!

Huom!

Venäläisestä nettiosoitteesta (<http://mapy.mk.cvul.cz/Finsko-Finlandia/Karjala/cd2kartat>) voi katsella vanhaa suo- malaista topografista karttaa. Sakkolaa on ainakin karttalehdillä: 402412, 404202 – 404206, Vuoksela lehdellä 402409 ja Metsäpirttiä sivuilla 404207-404210.

Karjalan kartat - arkistot

Maanmittauslaitoksen yhtenäisarkis- to aloittaa vuoden 2005 alussa toimin- tansa Jyväskylässä. Uuteen arkistota- loon sijoitetaan kaikki maanmittausar- kistoihin kuuluvat paperiset asiakirjat ja kartat. Yksistään karttoja kertyy noin puoli miljoonaa kappaletta.

Kansallisarkisto

Useimpia meistä kiinnostaa eniten luovutettu alue, Karjala, Suvannon seu- tu. Vanhimmat tämän alueen kartat on taltioitu Kansallisarkistoon, Helsinkiin. Vatjan viidenneksen verokartta 1500- luvulta on mielenkiintoinen. Erittäin kau- nis kartta on laadittu vuonna 1651. Hauskimmat kartat ovat verollepanokar- tat. Niihin on käsin piirretty kolmiulot- teisia puita, punaisella on merkitty ky- lät ja taiteiltu kirkon kuvat. Sivun reu- nassa on luettelo numeroiduista kylistä verotietoineen. Metsäpirtistä eli Sakko- lasta verollepanokartat on tehty 1770 ja 1780 vuosilta.

Valtakunnallinen isojako tapahtui kan- naksella lahjoitusmaakauden loputtua. Tällöin piirretyistä kartoista selviävät tilojen rajat 1800-luvun lopulla. Kartto- ja on ilo katsella. Hienoa työtä, käsin piirretty ja väritetty. Nämä kartat sekä maanmittaustoimitusten selostukset on kuvattu mikrokorteille, joihin voi tutus- tua Kansallisarkistossa.

Mikkelin Maakunta-arkisto

Tuorein luovutetun Karjalan aineisto

on Mikkelin Maakunta-arkistossa. Siel- lä on maastokartta 1:100 000 peräisin 1930-luvulta sekä isojaon jälkeiset tiluskar- tat paperille tai pahville tallennettuina.

Kartan koosta ja säilytysmuodosta riippuen karttoja nimitetään: tasokartta, rullakartta ja vihkokartta. Sakkolan pi- täjästä on Mikkelissä 377 tasokarttaa, 172 rullakarttaa ja 190 vihkokarttaa. Vuokselasta on säilynyt 210 tasokart- ta, 185 rullakarttaa ja 510 vihkokarttaa. Metsäpirtistä on 320 tasokarttaa, 99 rul- lakarttaa eikä yhtään vihkokarttaa.

Osa kartoista on kadonnut evakko- matkalla. Joku väittää nähneensä Viipu- rissa sijaitsevassa maakunta-arkistossa karttoja, mutta mitä ne kartat olivat, sitä tarina ei kerro. Tässä on taas mielen- kiintoinen urakka tarjolla haasteita kai- paavalle.

Kartat kiehtovat

Karttojen kehitys paljastaa millaisten vaiheiden kautta ihmisten maailmanku-

va on kehittynyt. Vanhoja karttoja esit- televistä kirjoista on Suomen löytämi- nen vaikeaa. Kun Finland jossakin muo- dossa on mukana alkaa etsiä Karjalaa ja Laatokkaa.

On hyvin ihmeellistä miten, vanhim- piin karttoihin on ylipäättään pystytty hahmottamaan paikoilleen maata ja vet- tä.

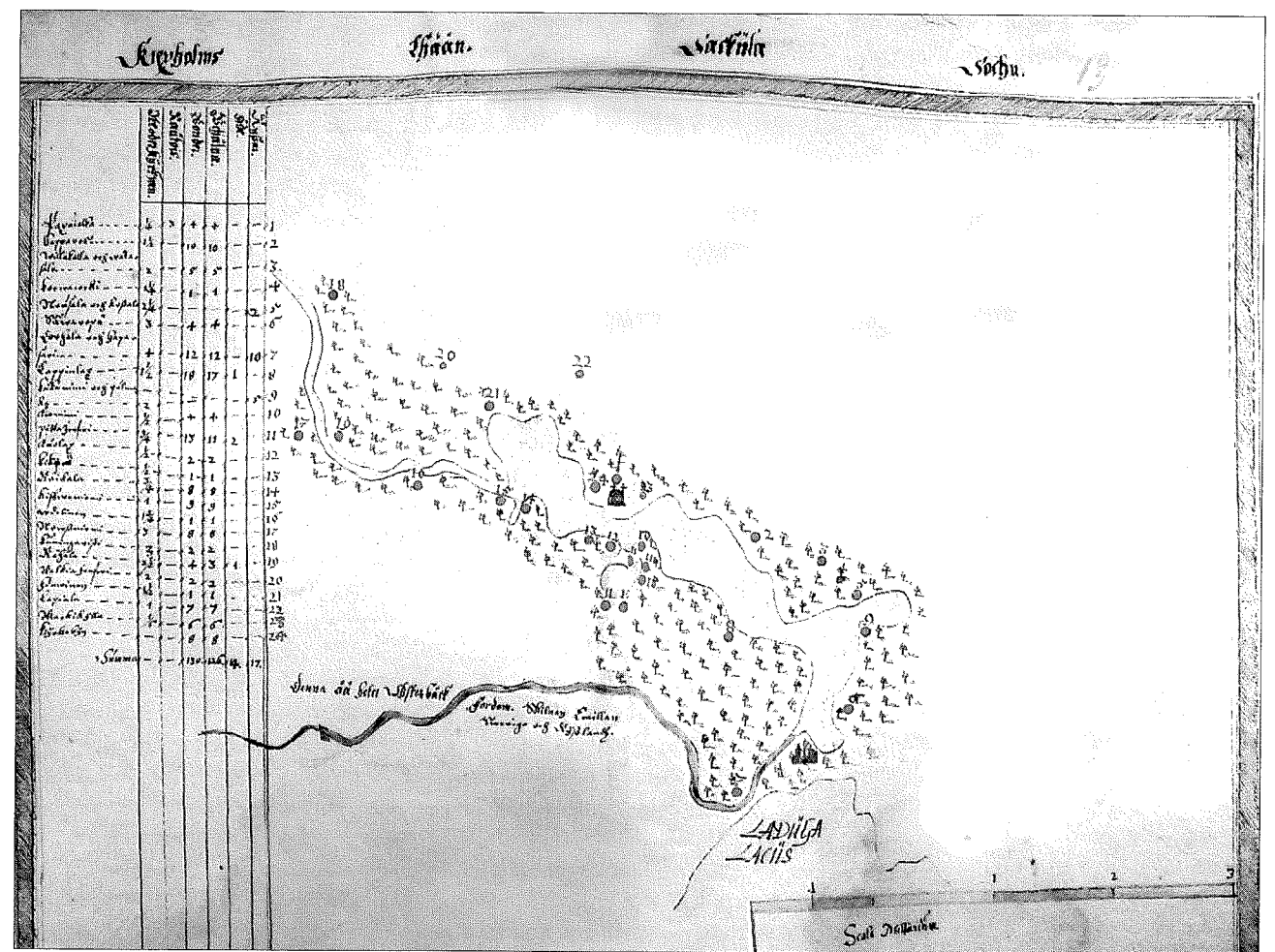
Joku on väittänyt, että koko Suvan- non aluehan kuului aikoinaan Rautuun. Tämäkin väite selittyy karttoja tutkimal- la.

Vuonna 1858 on J.W. Lillja & Co jul- kaissut kartan ”Geografisk och histo- risk karta öfver Finland till skolornas bruk” jossa Suomen kaakkoiskolkassa lukee pelkästään Rautu ja alla vuosilu- ku 1636. Tässä kartassa on yhdistetty maantieteellisiä ja historiallisia tietoja. Paljon vanhemmissa kartoissa toki Sak- kola ja Metsäpirttikin ovat paikoillaan.

Ilmi Pesonen

Karttoja Karjalasta:

www.maanmittauslaitos.fi
<http://karjala.tky.hut.fi/kartat>
<http://www.virtuaaliyliopisto.fi/vanhatkartat/maakirjakartat>
<http://www.imatra.fi/ek/>
<http://.karjala-myymla.fi/kartat.htm>
www.sota-arkisto.fi
www.sukututkimus.com
<http://mapy.mk.cvul.cz/Finsko-Finlandia/Karjala/cd2kartat> (Luovutetun Karjalan kartat)
www.metsapirtti.net

Tämä on niitä kuvailtuja verollepanokarttoja Suvannon seudusta 1700-luvun lopulta.

Kahvitteluvuoroa odotellessa jutustelemassa Hannu Kilpeläinen ja Anton Hatakka.

Karjalan liiton toiminnanjohtaja vieraili Tampereen Metsäpirttikerhossa

Karjalan Liiton vt. toiminnanjohtaja Hannu Kilpeläinen kertoi metsäpirttiläisten kerhon viisivuotisjuhlilla vieraillessaan värikkäästi ja monipuolisesti mieliaiheestaan Laatokan Valamosta, josta hän on tehnyt väitöskirjansa:

”Valamo – karjalaisten luostari?” vuodelta 2000.

Kilpeläisen omat juuret isän puolelta ovat Hiitolassa, Kilpolan saarella, nykyisin hän asuu perheineen Tampereella.

Valamotutkimustyön lisäksi hän on tehnyt ja tekee tutkimusta karjalaisten ja slaavilaisten muinaisuskonnoista sekä ortodoksikristillisyyden ja muinaisuskontojen kohtaamisesta.

Ortodoksiluostarin elämä avautui monelle kuulijalla aivan uudenaikaisena. Luostari oli avoin yhteisö, jossa elämäntilaisuuksia asukkaita.

Mieleen jäi ”jiäksintä”. Jos perheellä

”Jos perheellä oli joku kova koettelemus, esimerkiksi sairaus, vanhemmat saattoivat luvata jonkun lapsistaan luostarille, jos vain taudista selvitään.”

oli joku kova koettelemus, esimerkiksi sairaus, vanhemmat saattoivat luvata jonkun lapsistaan luostarille, jos vain taudista selvitään. Näin monet suurien perheen lapset kasvoivat luostarissa ja muun perheen elanto helpottui. ”Jiäksintä” – jäät Sie!

Valamossa oli ollut myös nunnia, kuuluisin heistä oli Anna Virubova, viimeisen tsaarittaren hovineiti, jonka elämäntarina löytyy kirjallisuudesta.

Hyvin mielenkiintoinen osa Kilpeläi-

sen esitelmää oli Valamon alaisuudessa olevien saarten kalastajayhteisöjen elämän kuvaus. Metsäpirttiläisiä kalastajia oli majoittunut mm. Bojonnan ja Jalajan saarille Pohjois-Laatokalla. Saaret olivat Valamon omistuksessa ja kalastajilta kerättiin maksut asumisesta. Kilpeläinen vertasi kalastajien rankkaa elämää tukkilaisten elämään savotoilla. Monia tuttuja metsäpirttiläisiä nimiä oli ”munkin” pitämässä kalastajien listassa, jonka kopio 1930-luvulta oli esillä tilaisuudessa. Siitä löytyi kahden paikallaolleenkin isän nimi.

Tampereen Metsäpirttikerho täytti tänä keväänä kokonaiset viisi vuotta. Lohikeitto nautittiin ja kohvit juotiin. Väliillä laulettiin yhdessä.

Paikalla oli pirttiläisiä, sakkolalaisia, vuokselalaisia, pyhäjärvisiä kaikkiaan yhteensä 35 henkilöä.

Muistiin merkitsi
Helka Korpela

Talkoissa Metsäpirtin hautausmaalla

Haravoidessani hiekasta jatkuvasti paljastuvia lasinsirpaleita muistin ensimmäisen Leningradin matkan 1970-luvulla. Olemme kaupunkikierroksella ja Intouristin opas esittelee nähtävyyksiä. Bussi pysähtyy aidatun alueen viereen. Opas kertoo, että nyt oikealla puolellamme on Piskarevkan hautausmaa, mutta suomalaisia turisteja ei sinne enää viedä heidän sopimattoman, humalaisen ja loukkaavan käytöksensä takia. Sillä jokaisesta leningradilaisesta perheestä on tälle hautausmaalle haudattu omainen, tai useampia: miehiä, naisia, lapsia, sotilaita. He menehtyivät Leningradin piirityksen aikana vuosina 1941-1943. Nälkään, kylmyyteen tai kaupunkia puolustaessaan.

Hiljaisesti häpeän suomalaisten puolesta.

Nyt haravoin Metsäpirtin hautausmaata. Tunnen syvää juhlallisuutta, sillä jossakin jalkojeni alla lepää äitini äijä Taavetti (David Jöransson) Lamppu Raajusta ja hänen vaimonsa Aune (Agnetta Pettersdr.) Myöhäsen, pirttiläisiä hankin. Kirjallisia dokumentteja hautapaikoista ei ole. Edellisenä keväänä raivasimme kauppias Myöhäsen sukhautaa, jonka reunuskivet olivat vielä paikoillaan ja jota nytkin siivoan. Läheisen kuusen alta on löytynyt vielä yksi hauta, pikkupoikana hukkuneen Pirttiin sukuloimaan tulleen Niilo Marteliuksen. Laulajaisen Leo tietää omien isovanhempiensa hautapaikan, me muut emme. Tuonko mahtavan petäjän, paksurunkoisien koivun vai ikikuusen juurellako?

Viereisellä vanhalla, nyt nykyisten asukkaiden kirkkomaalla, lepää Metsäpirtissä 1900-luvun alussa kuolleita sukulaisia, ja heitä lähellä sankarivainajat. Ja Suvannon toisella puolella, Sakkolan kirkkomaalla, aikaisemmat sukupolvemme.

Olen toista kertaa Metsäpirtti Seuran siivoustalkoomatalla, jonka kohteena on menetetyt kotipitäjän hautausmaa. Kuten edellisenä keväänä, 2003, niin nytkin, meitä kohtasi surullinen näky, ehkä vielä pahempi, silloin luonto, myrs-

Ei jaksa talkoolainen ilman evästä. Ruokatauolla Marja-Liisa Vesanto, Leo Laulajainen ja Veikko Repo.

ky, oli tehnyt tuhoja. Mutta nyt muistomerkkien ympäristö on täynnä roskia, rikottuja kaljapulloja, lasinsirpaleita joka puolella, jätteitä nuotioista, jopa laatoilla, ja aikaisempien tahallisten ampumajälkien lisäksi kahta muistomerkkiä on vahingoitettu. Täysin tahallista ilkivaltaa.

Miksi kaksi kansaa, naapureita ikimuistoisista ajoista, emme osaa kunnioittaa edes toistemme vainajia? Tai osa meistä. Niin paljon kuin lapsuudessa kuuli kotiseudun kaipuusta, en kuullut vihaa, en edes katkeruutta, josta kumpaisi viha. Historia tekee meistä viholaisia tietyksi ajaksi, ei sukupolvea kauemmaksi.

Kaikesta tästä huolimatta siivoamme kaksi päivää ahkerasti. Haravoimme, kitkemme ja raivaamme. Tuokon Ossin moottorisaha katkoo liiallista, nuorta puustoa, Ilmi, Laulajaisen Leo ja Revon Veikko nyhtävät ja raivaavat joka puolella rehottavaa pensaikkoo. Salaa toivomme, että juuri tuon pensaan takaa tai alta löytyisi vielä jokin merkki leposijasta. Maan kätkemä jokainen vainaja tuntuu sukulaiselta.

Vähitellen muutama vanhoista, ko-meista petäjänrungoista saa tilaa ympärilleen. Isot, vanhat puut seisovat siinä uhmakkaina kuin suojellen nukkuvia, jotka oli pakko hylätä. Mutta viisi ih-

mistä on liian vähän, jotta kuusikymmentä vuotta rehevöityneen alueen saisi raivattua kahdella kerralla, kun vielä roskaavien jälkien korjaaminen vie aikansa. Täytyy toivoa, että kun seuraavan kerran tulemme, löytäisimme siistin ympäristön. Ja että työmme jälki kertoi si asukkaille, ennen kaikkea ilkeivallan tekijöille, että ajamme satoja kilometrejä siksi, että arvostamme vainajiamme, siädämme tullivaivat ja muut epämuukavuu-det, että vainajamme saivat levätä kauniilla kotiseudullaan arvoisessaan ympäristössä.

Marja-Liisa Vesanto

Vunukat Karjalaan 6-8.8.2004

Lähdetään näyttämään vunukoile, lastenlapsille, Metsäpirtti! Ohjelma suunnitellaan ikäjakaman mukaan: luontoa, reippailua, historiaa ja kotiseutua! Majoitus Kiviniemessä, hinta 190 euroa/hlö.

Ilmoittautumiset 30.6. mennessä:
Ilmi Pesonen, puh. 09-694 6309, s-posti: ilmi.pesonen@welho.com

Yrjö Kuoppa ja Liisa Ropotti Metsäpirtin kylästä

Sakkolan pitäjän Metsäpirtin kylässä asui 1600-luvun lopulla Yrjö Matinp. Kuoppa (n 1670 - 1720) ja Liisa Ropotti (1688-1758) perhe. Yrjö Matinp. Kuoppa (Jöran Mats Kuopa) maksoi 1 veron. Vuoden 1696 veroluettelossa 'Jören Koopa' mainitaan Taipaleen kylän kohdalla.

Hän ei tuolloin ole veronmaksukykyinen. Samoihin aikoihin on Kuopan suvun edustajista muutamia mainintoja, mm Pyhäjärven Pyhäkylässä asuvat Simon Kuopa ja Johan Kuopa. Metsäpirtin kylässä ennen isonvihan alkua asui myös kolme Suden suvun perhettä, Pauson perhe ja Ropotti perhe.

Isonvihan jälkeen v. 1724 laaditussa väestöluettelossa ei Yrjö Kuoppaa eikä hänen perhettään mainita. Vuoden 1731 henkikirjasta löytyy Yrjön poika Tuomas (Thomas Kupo) yhtiömiehenä Metsäpirtin kylässä. Metsäpirtin (Sakkolan) 1. rippikirjassa vuodelta 1748 alkaen mainitaan Metsäpirtin kylän 2. sivulla Kuopan perhekunta. Yrjö Kuoppa on kuollut aikaisemmin. Hänen vaimonsa Liisa Ropotti mainitaan äitinä (moder). Talon isäntänä on Tuomas-poika. Hän asuu vaimonsa Maria Matinr. Lehvosen kanssa. Heidän lapsistaan on kirjattu Valpuri, Pekka, Liisa ja Matti. Tuomaan v. 1748 vaimonsa Valpuri Metson kanssa on mainittu seuraavana. Heille ei ole kirjattu lapsia. Yrjö Yrjönp. Kuoppa ja vaimonsa Maria Matinr. Paukku sekä lapsensa Matti ja Simo on myös mainittu. Myös Maria Paukun isä Matti on kirjattu talouteen. Samankaltaiset tiedot löytyvät myös vuoden 1754 henkikirjasta.

Marjatta Muller kertoo kirjassaan Rajamaan raskas lumo Yrjöstä seuraavaa: "Kopan Yrjänä asettui Suvannon Uus-anlammen eteläpuolelle Metsäpirtin autiokylään. Mukanaan hän toi Pyhän Kirjan, jonka itse piispa Mikael oli antanut esi-isälle kehottaen samalla maallikko-

veljeä ahkeroimaan Sanan käytössä. Kirja siirtyi isältä pojalle lukutaidon myötä".

Mistä Yrjö tuli Metsäpirttiin? Mistä hänen vaimonsa Liisa on kotoisin? Näihin kysymyksiin on etsinyt vastauksia Yrjön jälkipolven edustaja Mauno Kuoppa (Yrjön Tuomaan Matin Antin Martin Antin Martin Filemonin Oivan Mauno-poika). Näistä selvityksistä kuullaan lisää Kuopan sukuseuran perustamiskokouksessa Heinolassa 10.07.2004.

Yrjö ja Liisa saivat useita lapsia, joista ainakin 3 poikaa ja 1 tytär kasvoivat aikuisikään. Maria tytär kuoli naimattomana vuonna 1737. Aikuisikään varttuneet pojat, Tuomas, Pauli ja Yrjö avioituivat ja heillä jokaisella on laaja jälkipolvi.

Tuomas Yrjönp. Kuoppa (1708 - 1758) avioitui Maria Matinr. Lehvosen kanssa. Marian syntymäpaikka ei ole tiedossa, ei myöskään vihkimisaika. Perhe asui Metsäpirtin kylässä. Heille syntyi ainakin 7 lasta. Poikalapsista avioituivat Pekka, Matti (nuorempi) ja Juho. Kaikki pojat jäivät asumaan kotitalalle. Varpun tytär avioitui Koselaan Matti Tuokon kanssa. Liisa-tytär avioitui Rautuun Huskalan kylään Matti Kannisen kanssa ja tämän kuoltua Pekka Lopsen kanssa. Maria-tytär kuoli 19-vuotiaana naimattomana.

Pauli Yrjönp. Kuoppa (1710 - 1750) avioitui Varpun Metson kanssa vuoden 1739 lopulla. Varpu oli kotoisin Korholan kylästä. He saivat 5 lasta, joista Yrjö-poika ja Magdalena-tytär varttuivat aikuisikään. Paulin kuoltua (v. 1750) muutti Varpu Rautuun Huskalan kylään Heikki Hämäläisen kanssa. Varpu sai Hämäläisen kanssa 5 lasta. Pauli asui Tuomas-veljensä tilalla talollisen veljenä. Yrjö-poika avioitui Raudun Huskalassa Maria Hämäläisen kanssa. He muutti-

vat myöhemmin Liippuan kylään. Magdalena-tytär avioitui Hannu Sojakan kanssa Raudun Summakkalaan.

Yrjö Yrjönp. Kuoppa (1716 - 1786) avioitui Maria Paukun kanssa vuoden 1744 lopulla. Maria oli syntyisin Koselasta. He saivat 6 lasta. Lapsista avioliittoikään varttuivat Matti, Simo, Yrjö, Paavo ja Mikko. Simo ja Yrjö muuttivat Rautuun vävyiksi. Simo avioitui ensin Aune Korkan kanssa. Aune oli kotoisin Korholan kylästä. Hänen jälkeensä Simo avioitui Raudun Palkealaan Aune Lopsen kanssa ja muutti kotivävyksi. Yrjö avioitui Raudun Vehmaaseen Anna Pyötiön kanssa vuoden 1782 lopulla. Matti-poika jäi kotitalalle. Hän avioitui Maria Lemmetin kanssa. Paavo-poika jäi myös kotitalalle. Hän avioitui Anna Nihitin kanssa. Anna oli kotoisin Ojanimestä. Mikko Kuoppa perheen nuorimaisena jäi myös asumaan kotitalalleen. Hän avioitui ensin Eeva Lemmetin ja sitten Varpun Peltosen kanssa. Eeva oli syntymään Lapanaisista ja Varpu Jaamasta.

Yrjö Kuopalla ja Liisa Ropotilla on laaja jälkipolvi. Jo 1700-luvun puolella siirtyi osa jälkipolvesta Raudun puolelle. Osa Kuoppien miespuolisista jälkeläisistä siirtyi 1800-luvulla Metsäpirtin kylästä Martinkorholaan (Paukunmäelle). Avioliittojen kautta geeniperintää on lukuisissa metsäpirttiläisissä suvuissa. Niinpä Metsäpirtti seuran hallituksen jäsenistään suurin osa on Yrjön ja Liisan jälkipolvea.

Kuoppa-suvun edustajat perustavat sukuseuran Heinolassa 10.07.2004 (kts erillinen ilmoitus).

Kalevi Hyytiä

Norppakuja 6 A, 01480 Vantaa,
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

YrjöMatinp Kuoppa 1660 - 1720 & Liisa Ropotti 1688 - 1.4.1758 Sakkola Metsäpirtin kylä

Tuomas Kuoppa 1708 - 27.1.1758 & (vih. 1700-luku) Maria Matinr. Lehvonen 1718 - 1.11.1785 Metsäpirtin kylä	Pauli Kuoppa 1710 - 13.10.1750 & (vih. 28.12.1739) Varpu Metso 1722 - 1700-luku Metsäpirtin kylä	Yrjö Kuoppa 1716 - 11.3.1786 & (vih. 26.12.1744) Maria Paukku 1721 - 10.10.1799 Metsäpirtin kylä
Varpu Kuoppa 20.03.1740 - 20.10.1801 vih Kosela: Matti Tuokko	Antti Kuoppa 16.11.1740 - 01.02.1741	Aune Kuoppa 01.06.1746 - 22.08.1753
Pekka Kuoppa 11.05.1743 - 21.02.1797 Metsäpirtin kylä	Yrjö Kuoppa 03.02.1743 - Rautu Huskala-Liippua	Matti Kuoppa 06.03.1750 - 24.12.1824 Metsäpirtin kylä
Liisa Kuoppa 1747 - 28.07.1813 vih Rautu Huskala: Matti Kanninen	Pauli Kuoppa 1745 - 25.02.1752	Simo Kuoppa 1752 - 10.05.1814 Rautu Palkeala
Matti Kuoppa 1748 - 17.09.1749	Anna Kuoppa 18.03.1747 - 25.02.1752	Yrjö Kuoppa 1755 - 16.12.1803 Rautu Vehmainen
Matti Kuoppa 1749 - 07.04.1815 Metsäpirtin kylä	Magdalena Kuoppa 28.05.1749 - 13.04.1822 vih Rautu Sirkeinsaari: Hannu Sojakka	Paavo Kuoppa 1755 - 03.03.1802 Metsäpirtin kylä
Maria Kuoppa 08.03.1754 - 10.11.1773 Metsäpirtin kylä		Mikko Kuoppa 1763 - 15.01.1807 Metsäpirtin kylä
Juho Kuoppa 1755 - 04.06.1822 Metsäpirtin kylä		

Kuopan sukuseuran perustava kokous Heinolassa

lauantaina 10.7.2004 klo 12.00- 19.00

Paikka: Itä-Häme talo, osoitteessa Kirjan painajankatu 1 (Reumantie, sama talo kuin Robin Hood).

Osallistumismaksu: 20€/ aikuinen ja 10€/lapsi maksetaan perustettavan sukuseuran tilille no: 101435-99839.

Viitetietoihin on laitettava osallistujan nimi tai ryhmästä yhteyshenkilö ja osallistujamäärä aikuinen/lapsi (maksu sisältää lounaan pitopöydässä).

Ohjelma on vapaa, mutta tässä alustavaa pohjaa:

Alkupuheet ja esittelyt, lounas ja rupattelua

Kuopat 1700-1900 Kalevi Hyytiä

Sukuseuran järjestäytyminen, toimintamalli ehdotukset.

Kuopat 1500-1600 mitä on selvinnyt 3 vuoden tutkimuksen tuloksena,

Mauno Kuoppa. Vanhimmat perimätiedot ym.

Ps. Mukana kokouksessa olisi hyvä olla nimi ja syntymäaika

1800-luvulla syntyneestä esivanhemmasta. Tervetuloa!

Kutsuja: Mauno Kuoppa Lehdeskuja 4 02340 Espoo puh. 040-5759494.

email: mauno.kuoppa@merima.fi

Metsäpirtin Peltoset: sukuseuraa perustamaan!

Peltoset perustavat sukuseuran entisellä kotiseudullaan

Metsäpirtin Saaroissa 4.7.2004

klo 11.00 paikallista aikaa.

Oletko Peltosten sukua?

Tule mukaan tai

ilmoittaudu jäseneksi!

Lisätietoja: Ilmi Pesonen,

os. Peltosen puh. 09-694 6309

s-posti: ilmi.pesonen@welho.com

Vuoksela-juhlassa väkeä kuin aikanaan perustavassa kokouksessa

Tyrvääntö, joka nykyään kuuluu Hattulan pitäjään oli vuokselaisten juhlapaikkana 6.6.2004, kun Vuoksela-Seura järjesti vuosikokouksen ja Vuoksela-juhlan Hotelli Petäyksen tiloissa.

Tyrvääntö oli yksi viidestä Hattulan, Kalvolan, Rengon ja Tammelan lisäksi vuokselaisten lopullisista sijoituskunnista jatkosodan päättyessä. Tästä on osoituksena em. kuntiin seuran toimesta v. 1998 lahjoitetuista muistolaatoista, joissa asiaa on kerrottu jälkipolville. Tyrväänössä laatta on sijoitettu Lepaan ala-asteen koulun tiloihin.

Ajankohta oli tänä vuonna merkittävä kaikille karjalaisille, koska kuusi vuosikymmentä sitten he joutuivat pakon edessä jättämään rakkaat kotikunnaat ja lähtemään toiselle evakkotaipaleelle kohti tuntematonta.

Päivän ohjelma alkoi Hattulan kirkossa pidetyllä jumalanpalveluksella ja seppeleiden laskulla Karjalaan jääneiden

vainajien muistomerkillä ja sankarivainajien muistomerkillä.

Kirkkokahvit juotiin hotelli Petäyksen tiloissa, minkä jälkeen pidettiin vuosikokous, jonka puheenjohtajan toimi Kauko Hyvärinen ja sihteerinä Laila Saario. Vuosikokouspäätökset tullaan laittamaan seuran nettisivuille luettavaksi.

Evakkoonlähtö muistoissa

Päivän kohokohtana oli tuttuja tapaamisia ja erityisesti korkeatasoinen ja monipuolinen ohjelma, jonka vauhdikkaasta esittelemisestä ja ominen juttujensa kautta johdatteli professori Paavo Liski.

Karjalaisten laululla yhteislauluna aloitettiin, minkä jälkeen seuran puheenjohtaja Taisto Virkki toivotti juhlaa tervetulleeksi toteamalla mm. että sukupolvet vaihtuvat ja vuosittain on yhä pienempi määrä henkilöitä, joilla on omakohtaisia muistikuvia annettavana

Vuoksela.

Kuusikymmentä vuotta sitten eli 6.6.1944 moni asui vielä Vuoksella, mutta jo vajaan parin viikon päästä oli lähtö edessä toiselle evakkotaipaleelle kohti tuntematonta. Kysyttäessä kuinka moni täällä olevista muistaa tuon kesän tapahtumat, noin kolmannes salissa olleista nosti kätensä.

Elämänuskoa ei menetetty, vaikka pakon edessä jouduttiin lähtemään kohti tuntematonta.

Ronnun tytöt eli Sisko Pikkumäki-Luoma esitti *Evakon laulun* ja *Karjalan kunnailla* sekä yhteislauluna tytönsä Maisa Luoman kanssa laulun *Heili Karjalasta*. Heitä säesti Masi Luoma. Perheen esitys sai raikuvat aplodit.

Hattulan Veteraanikuoro säestäjänään Aulis Jääskeläinen ja kuoron johtajana sekä laulujen esittelijänä toimi Kalevi Kostainen, esittivät *Laulu Vuokselle* (alkuperäinen nimi *Laulu Dnjeprille*, jonka sanoituksesta on sana Dnjepr vaih-

Luoman perhe musisoi, vasemmalta Masi ja Maisa Luoma ja Sisko Pikkumäki-Luoma.

Salintäyteinen, noin 200-henkinen yleisö nautti yhdessäolosta ja juhlaohjelmista.

dettu sanaan Vuoksi)) ja *Tämä taivas, tämä maa* sopivat sisällöltään hyvin juhlan sisältöön ja loistavan koskettavasti esitettyinä herkisti kuulijakunnan. Paavo Liski muisteli omia evakkoon lähdön tunnelmia Vuokselaan Virkkilän kylästä.

Tunnelmia evakkojunasta

Juhlapuheen piti kirjailija Heikki Luoma, jonka äiti on Vuokselaan Päiväkiven Liskin sukua, joka siirtyi 1700-luvulla Valkjärven Nikkolaan ja Kahkaalaan. Hänen toiminnastaan vapaana kirjailijana ja tähänastisesta tuotannostaan tulemme laatimaan tuleviin lehtiin tarkemman selostuksen.

Evakkojuna-näytelmä heinäkuun lopulla Jokioisilla on hänen viimeisimpiään tuotteitaan. Hänen juhlapuheensa aiheena oli *Kielen ja mielen perintö*.

Kirjailija Heikki Luoma juhlapuheen pidossa.

Vuoksela-juhlan tunnelmissa, edessä vas. Veikko Juvonen, Paavo ja Mirjam Junttila, Väinö Ryyppö, Heikki Luoma, Paavo Liski ja Veikko Pohjalainen.

Evakkojunassa hän itse ei ole henkilökohtaisesti matkustanut, mutta kokenut kuitenkin lukemattomia kertoja aidot tunnelmat oman äitinsä kertomana. Juna oli lähtenyt talvisodan alkaessa Valkjärveltä tuntemattomien maisemien halki päätyen Lounais-Hämeeseen. Isoisänsä Antti Liskin perhe päätyi tuolloin asumaan Ypäjälle. Kuusi vuosikymmentä sitten toiselle evakkotaipaleelle lähdettiin jälleen junalla Valkjärveltä ja Ristseppälän asemalta junaan oli tullut lisää väkeä päätyen "kappearaiteisella" junalla Jokioisten Minkion asemalle.

Evakkojunanäytelmän kautta juhlapuhja oli tutustunut silloisiin tapahtumiin ja tosiseikkoihin, joita syvensi oman perheensä elämisen kokemukset ja pikkupoikana ja myös aikuisena kuuleman sa yksityiskohdat.

Kuudenkymmenen ikävuoden kokemuksella puhuja arveli, että vaikka karjalainen kielenperintö arkielämässä tulee aikanaan loppuun käytetyksi, niin karjalainen luonteen mielenperintö säilyy.

Ja kun Suomen heimot ovat joskus lopullisesti sulautuneet yhteen, niin puhuja uskoi viimeisenä kannakselaisena luonteen ilmentymänä välähtävän esiin vielä heimomme omaperäinen huumori. Tämä kovien kokemusten kestävä huumori. Vaikkapa tyyliin "Hyväst männöö, vaikk hevonen on polvillaan" -lopputoteamus sai kuulijakunnalta runsaat kättentaputukset.

Terveiset presidentiltä

Saima Lipsosen *Muistoja*-runon herkkiä tuntoja esitti lausuntataiteilija Too-

ra Riihimäki.

Hattulan Veteraanikuoron esitys *Veteraanin iltahuuto* on sanomaltaan niin tuttu, että se ei selittelyä kaipaa, oli Kalevi Kostiaisen toteamus.

Kenraali Paavo Junttila välitti juhlaan saamansa presidentti Martti Ahtisaaren terveiset.

Juhlan päätössanat lausui seuran varapuheenjohtaja Pentti Warvas kiittäen juhliin tulleita osanottajia sekä juhlassa esiintyneitä osanottajia.

Tilaisuus päättyi yhdessä laulettuun *Hämäläisten lauluun*.

Tilaisuuteen osallistui tänä vuonna n. 200 henkilöä eli yhtä paljon kuin aikanaan pitäjäseuran perustavaan kokoukseen, joka pidettiin 6.1.1950 Hattulan Jukolassa.

Taisto Virkki

Aikatauluihin voi tulla pieniä muutoksia. Aineiston viimeinen jättöpäivä ilmoitetaan edellisessä lehdessä. Tied. toimitus p. 040 730 2622.

VIRKIN VIRKKEET

Keskikesän aikaan

Elämme vuoden valoisinta aikaa, johon liittyy monenlaista toimintaa itseskullakin. Tuntuu siltä, että ennen ehti tehdä enemmän ja oli aikaa moniin touhuihin ja harrastuksiin. Vai onkohan se niin, että nyt on elämäkokemusta ja tietoja ja taitoja enemmän kuin nuoremmalla iällä. Myös asioihin paneutumisella on ehkä enemmän syvyyttä ja sisältöä, jolloin kuluu enemmän aikaa yksittäisten asioiden tutkimiseen. Seuratoiminnassa olen huomannut sen, että karjalaiseen perinnetyöhön meneminen pin-taa syvemmälle vaatii paljon asioihin paneutumista, mutta vastapainona se antaa sellaista henkistä pääomaa, jota ei aiemmin tajunnutkaan. Vuokselalaiset kokoontuivat 6.6. Hattulan Tyrvännössä runsaslukuisesti koolle juhlan merkeissä. Oli ilo aistita se yhteenkuuluvaisuuden tunne, joka siellä vallitsi. Tiiviin ohjelman puitteissa harmittaa aina se, että monen tutunkin kanssa ei ole aikaa edes lyhyeen keskusteluun. Erityisen haitallisena koen tilanteen silloin, kun paikalla on varmasti henkilöi-

tä, joiden kanssa olen ollut puhelinyhteydessä tuntematta henkilöä ulkonäöltä. Monen kasvoilta luen viestin, tiedän kuka olet! Kaikille kuitenkin haluaisin sanoa näin jälkikäteen yhteisesti; oli mukava kun tulitte juhliin, hymyillään ja turistaan joskus toiste.

Kesän tapahtumia on tarjolla taas paljon. Yritän itse mahdollisuuksien mukaan osallistua harkintani mukaan, joista tietysti mieleeni tulee oma kotiseutumatkamme Vuokselaan ja Käkisalmen juhliin heinäkuun lopulla kahden bussin voimalla.

Seuramme toimintaan mukaan saatiin toukokuusta lähtien Laila Saario hoitamaan sihteerin tehtäviä. Hänen aktiiviteettinsa saimme kokea jo Tyrvännön juhlarjestelyissä. Lailan yhteystiedot ovat puh. 03-534 3240 tai 040-5860691. Seuraavassa numerossa hän esittäytyy tarkemmin.

Uusimpana tuotteena on tarjolla Vuoksela-paita, johon nimen lisäksi on painettu Vuokselan kirkkorantamaisema.

T-paitaa löytyy myös lady-mallisenä. Tilauksia hoitaa sihteerimme. Siispä paidan ostoon ja Vuoksela markkinointiin. Paidalle olisi käyttöä myös kotiseutumatkalla.

Toivotan lehden lukijoille hyvää keskikesän juhlaa ja juhannustaikoja tekemään, ken uskoo niiden voimaan.

Taisto Virkki

Vuoksela-Seuran edustajat, oik. Pentti Warvas (vpj), Laila Saario (siht.) ja Taisto Virkki (pj)

Arvonimet

Tasavallan presidentin 19.5.2004 myöntämän kauppaneuvoksen arvonimen on saanut Elektroskandian toimitusjohtaja, diplomi-insinööri Markku Tapio Nihti Hyvinkäältä. Vanhemmat Tytyne, omaasukua Pitkänen, ja Albert Nihti Sakkolan Ojaniemestä.

Valmistuneita

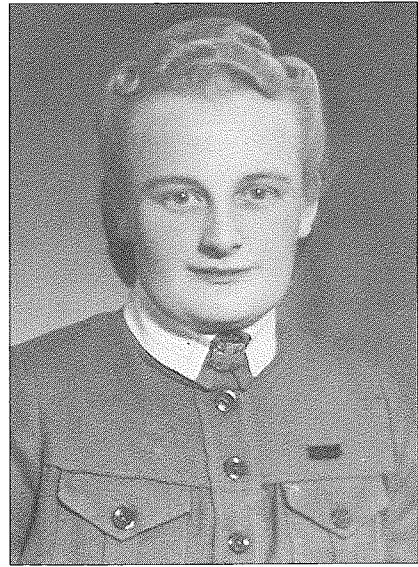

Sanna Ränsi, syntynyt 1985, pääsi ylioppilaaksi Vammalan lukioista 29.5.2004.

Vanhemmat Riitta-Liisa ja Hannu Ränsi. Riitta-Liisan isä, Sannan vaari Arvi Karppanen on Sakkolan Röykkylästä.

AUTOINSINÖÖRIKSI valmistui 12.5.2004 Turun ammattikorkeakoulusta Petri Juhani Kiiski Huittisista, vanhemmat Erja ja Heikki Kiiski, isovanhemmat Iida (o.s. Repo) Sakkola, Vilakkala, ja Arvi Kiiski, VPL Pyhäjärvi, Ylläppää.

KUOLLEITA

Emmi Ahon muistolle Lotan vaiherikas elämä

Emmi Aho, o.s. Meskanen, 27.7.1920 – 29.3.2004.

Äitini Emmi syntyi unikeonpäivänä 27.7.1920 Sakkolassa 10-lapsisen perheen nuorimmaisena. Hänen Heikki-isänsä harjoitti kyläseppän ammattia maanviljelyksen ohessa ja Loviisa-äiti hoiti kotia ja suurta perhettään. Lapsuutensa ja varhaisnuoruutensa äiti vietti Sakkolan Vilakkalan kylässä Meskastien mäellä. Koulunkäynnin hän aloitti 30-luvun kynnyksellä, jolloin Suomessa oli lama-aika. Koulumatka oli pitkä, kahdeksan kilometriä edestakaisin, jonka äiti ja sisarukset taittoivat kävellen tai suksilla.

Lapsuuden ajan kirkkomatkoja äiti muisteli usein. Sakkolan kirkkoon oli matkaa 15 kilometriä. Hevoskyyti ja kulkuset antoivat oikean joulutunnelman. Kirkkomatka tehtiin kahdella hevosella, ja paluumatkalla ajettiin naapureiden kanssa kilpaa.

Talvisodan kynnyksellä yleishälytyksen alussa äiti sai lottakomennuksen Valjärvelle

kasarmille kenttäpostiin, kunnes pakomatkaksi sodan syytyessä 30.11.1939. Jo aamulla oli kuulunut ampumista rajalta. Iltaan mennessä tykistön keskitys kiihtyi ja silloin oli lähdettävä. Kannas oli yhtenä tulimerenä. Äiti matkusti neljän muun lotan kanssa Jokioisiin. Radiosta hän kuuli, että kotipitäjän Sakkolan väestö oli sijoitettu Urjalaan. Äiti sai työpaikan Jokioisten osuusliikkeestä.

Hän palasi muun siirtoväen mukana takaisin Sakkolaan 1942. Koska äidin koti oli pirstaleina, hän hakeutui linnoitustoimistoon Valkjärvelle. Vuonna 1944 hän meni Valjärvelle kymmenenteen divisioonan toimistoapulaiseksi. Sieltä matka jatkui divisioonan mukana Raivolaan. Äiti pyysi vielä siirron neljänteen armeijakuntaan Sakkolan Kiviniemeen, jotta hän pääsisi kotipitäjäänsä. Hän ei kuitenkaan päässyt sinne, koska Raivolasta tuli kiire lähtö suurhyökkäyksen alkessa kannaksella 23.6.1944. Jatkosota oli syttynyt. Äiti löysi yksikkönsä Räisälästä juhannusaattona 1944. Räisälästä he siirtyivät Rautjärvelle.

Rauhan tultua syksyllä 1944 sotiminen ei ollut vielä ohi, vaan edessä oli Lapin sota saksalaisia vastaan. Tämän ajan äiti vietti yksikkönsä mukana Oulussa. Sota päättyi syksyllä 1945. Hän sai viisi kunniamerkkiä: Karjalan Kannas 1941-1944, Kunnia isänmaamme lisämerkinnällä ”ilmapuolustus” 1939-1940, Isänmaa lisämerkinnällä ”Lapin sota” 1941-1945, 10. divisioona 1941-1944 ja Isänmaan Lunnaksi, IV armeijakunta 1945.

Äiti lähti Oulusta helmikuun toisena päivänä ja meni Helsinkiin sotilassairaala Tilkkaa toimistoapulaiseksi.

Äiti ja isä vihittiin 6.4.1945 Helsingissä, ja minä synnyin 1947. Sodan jälkeen kaikesta oli puutetta, myös ruuasta ja vaatteista. Niinpä äiti kapaloi minut lottapukuunsa. Pieni perheemme muutti 1948 Rautavaaralle, josta isäni sai nimismiehen viran. Muutto Helsingistä Rautavaaralle oli siirtymistä toisesta äärimmäisyydestä toiseen. Olot siellä olivat hyvin vaatimattomat. Ei ollut edes sähköjä eivätkä vedet tulleet ja menneet muuta kuin kantamalla. Uunit lämpivät tietysti puilla, joten äidillä oli työtä yllin kyllin huushollin hoidossa. Kotitöiden lisäksi hän avusti isää toimistotehtävissä, koska isällä ei siihen aikaan ollut kanslistia.

Sisareni Ulla syntyi Rautavaaralla 1949. Meillä on sisareni kanssa paljon hauskoja muistoja noilta lapsuuden ajoilta.

Rautavaaralta muutimme Liperiin 1958, jonne isä siirtyi nimismiehen virkaan. Noihin aikoihin Liperissä virisi aktiivinen seuratoiminta ja useita uusia seuroja perustettiin. Äiti toimi aktiivisesti monissa järjestöissä – kuten Kaatuneiden omaiset, Soti-

laskoti, Rintamanaiset, Kokoomus, Marttayhdistys, Reserviupseerinaiset, Liperin Karjalaseura ja Kansaneläkelaitos. Osassa edellä mainituissa järjestöistä hän oli myös perustajana ja puheenjohtajana, ja sai lukuisia ansiomerkkejä aktiivisuudestaan. Kansaneläkelaitoksen piiriasiamiehenä hän toimi vuosia sekä 31 vuotta Kelan sosiaalivaikutuslautakunnassa.

Liperissä syntyi pikkuveljemme Jari 1960, josta tietysti tuli koko perheen lemmikki.

Äiti oli ennen kaikkea perheenemäntä. Hänelle oli aina ykkösasia meidän lasten hyvinvointi ja koulutus. Koti oli hänelle tärkeä paikka aina kuolemaansa asti. Koti ja piha oli aina kaunis ja paikat kunnossa. Äiti oli monitaitoinen, hän ompeli meille vaatteita, laittoi hyvää ruokaa nuikkoinakin aikoina ja piti yllä järjestystä huushollissa.

Luonteeltaan äiti oli iloinen ja huumorintajuinen. Positiivisella ja elämäniloisella asenteellaan hän selvisi vaikeistakin asioista elämänsä. Lasten ja kodin lisäksi hänelle merkitsi kotinsa kerran menettäneenä karjalaisena isänmaa hyvin paljon. Yhdessä isän kanssa he osallistuivat aina paikkakunnalla isänmaallisiin tilaisuuksiin.

Äiti pääsi vielä kerran takaisin lapsuuden kotiinsa Sakkolan Vilakkalaan kesällä 1991, jolloin teimme äidin, isän, veljeni ja serkkujen kanssa retken mummolaan. Kodista tosin oli jäljellä ainoastaan kiviä täynnä oleva perunakellari. Äiti kirjoitti seuraavasti saapumisestamme kotitalalle:

”Kiviniemessä hyvin nukutun yön jälkeen lähdimme matkaan kovasti jännittäen. Parin tunnin ajon jälkeen olimme kotipihalla. Kun pysähdyimme kotipihalle, ensimmäinen kommentini oli: Voiko täällä olla näin kaunista. Olihan silmiemme edessä koko kymmenien hehtaarien kotitilani yhtenä kukkivana hernemaana. Tuntui kuin olisimme kävelleet satumaalla. Koko kylässä ei ollut yhtään rakennusta eikä missään näkynyt asukkaita. Kuului vain lintujen laulua. Kotitila oli kiitettävästi hoidettu. Siitä jäi hyvä muisto.”

Nyt pääsiäisen alla evakko pääsi määränpäähän, Taivaan kotiin. Meille jäi sinusta äiti paljon hyviä muistoja, jotka kantavat elämässä eteenpäin.

Kanssani äiti kaipaamaan jäivät perheeni lisäksi puoliso Kaarle, sisareni Ulla ja veljeni Jari perheeseen.

Tyttäreni Ritva

Muistokirjoitukset lähteet ovat äitini kirjoittamat muistelmat: Emmi Aho (2000). Muistelmia vuosilta 1930-2000, Joensuun yliopistopaino, Joensuu.

KUOLLEITA

Kangasalalainen Antti Holger Lautarinne (ent. Brederholm) nukkui pois pitkään sairastaneena, mutta täysin yllättäin, aamupäivällä 21.4. Tampereen keskussairaalassa.

Isäni oli syntynyt Metsäpirtissä 2.8.1928. Äitinsä Esterin puolelta suku oli vanhaa karjalaista Korpelaisten sukua ja isän puolelta suomenruotsalaisia Brederholmeja Pietarsaaresta. Tsaarin räätilin tytär Alexandra Daniloff toi Helsingistä sukuun myös venäläisiä vaikutteita.

Kun vielä Yrjö-isän sedät kävivät Kanaassa aikanaan kalastamassa ja kultaa kaivamassa, niin osattiin sitä olla kansainvälisiä jo viime vuosisadan alkupuolellakin.

Lapsuutensa isä vietti maanviljelijän perheessä. Antti oli vanhin sisaruksista, sitten syntyivät Olavi Petter, Veikko Kalevi ja Kaija Marjatta. ”Oli se elämä mukavaa ja huoletona”. Oli karjaa, lehmä, lampaita ja maankuuluja Sakkolan porsaita. Viljeltiin maata ja käytiin metsätoissa. Talveksi kerättiin pähkinöitä.

Talvella isä-Yrjö osti Laatokan kalastajilta kalaa, jota myytiin maakuntiin. Isä ravusti, sorsasti, metsästi jäniksiä ja oravia, pyydysti nahkiaisja ja etsi helmiä simpukoista.

Sitten tuli sota ja muutti kaiken. Pappa kaatui ja isä joutui ottamaan vastuuta perheestä vanhimpana miehenä – ikäähän oli jo reilusti yli kymmenen vuotta. Kahden evakomatkan jälkeen päädyttiin, Nokian, Saarjärven ja Vesilahden kautta Kangasalan asemalle.

Kesällä 1948 isä aloitteli vakuutushommia. Nyt keväällä 2004 tuli täyteen 56 vuotta asiamiehenä, mikä on epävirallinen, mutta tunnustettu Suomenennätys. Samanaikaisesti alkoi lehtiasiamiehen työ ja mittava veroilmoitusten täyttäminen normaalin päivätyön lisänä.

Varsinaisen työuransa isä teki rakennuksilla ympäri Etelä-Suomea. 1969 hän siirtyi Tampereen keskussairaalan palvelukseen työnjohtajaksi Pikonlinnan sairaalaan, jossa työt jatkuivat eläkkeelle jäämiseen asti.

Harastuksiakin tietysti piti olla. VPK:n hallituksen jäsenenä ja aseman osaston sihteerinä isä toimi yli 50 vuoden ajan. Hän kuului VPK:n tanhuryhmään ja näytelmäpiiriin, ja kirjoitti kirjaksi historiikin – ja kesken jäivät nytkin kirjalliset työt palokunnan seuraaviin juhliin. Luonnollisesti isä kuului VPK:n veteraaneihin.

Hän oli myös taloyhtiön pitkäaikainen puheenjohtaja, osuuspankkilainen ja Elohopeakerhon aktiivi. Vakuutusyhtiö Auran Kärkikerhon puheenjohtajana ja menestyksekkäänä asiamiehenä isä ja äiti matkustivat ympäri maailmaa. Matkailu kuuluikin perheen suosikkiharrastuksiin. Autolla ja Mosseella kierrettiin Suomi aina Norjaa myöten moneen kertaan ristiin ja rastiin.

Isä piti kirjaa ilmoista, ja kirjoitti päiväkirjaa ja elämänkerrallisensa. Äidin sanontojakin hän keräsi yli 700 kappaletta ja liimaili perheen lehtileikkeet vihkoihin.

Isä oli aikanaan Tampereen Kesäteatterin lavastajana Joseliininniemiessä; hänet oli valittu lavastajaksi Tesvisioon, mutta ei lopulta mennyt, kun ei uskonut TV:n tulevaisuuteen.

Isä oli aina hyväntuulinen eikä valittanut mistään, paras aviomies, isä, poika, ukki ja appiukko. Hyvää seuraa, mukava kaveri, luotettava ystävä, pidetty pomo ja pidetty ihminen.

Keväällä 1996 pitkäaikainen haave toteutui, kun isä ja äiti hankkivat mökin Pälkäneeltä. Isä sai nikkaroida, suunnitella, tehdä pihatöitä, marjastaa, kalastaa ja sienestää. Elää taas sitä hyvää elämää kuten silloin kauan sitten Karjalassa.

*”Jäi jälkeen piha hiljainen,
sen polut ja pensaat lintuineen.
Ei nurmella enää kulkijaa,
vain muistot siellä asustaa.”*

Timo Lautarinne

85 vuotta täytti Hilka Heikkonen Äänekoskella. Hän on edesmenneen Nestor Heikkosen puoliso, Heikkonen oli syntynyt Sakkolan Kiviniemessä.

Hilka on ikäisekseen pärjännyt hyvin yksin asuen, siitä kiitos Taivaallisen Isämme, joka on kaikessa auttanut. Siunaavat toivotukset – tyttäresi Lea

70 vuotta täytti Aune Kyllikki Kallo, omaasukua Nihti, Nurmijärven Klaukkalassa. Hän on syntynyt Sakkolan Ojaniemessä, vanhemmat Tyyne (o.s. Pitkänen) ja Albert Nihti.

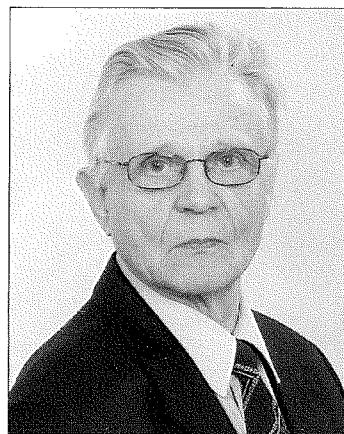
Aune aloitti työn Postissa jo varhain nuoruusvuosinaan 1951. Niinpä hän ehti palvella postia 42 vuotta jäädessään eläkkeelle 1995 Klaukkalan postista. Viihtyminen ihmisläheisessä työssä piti niin kauan saman työnantajan palveluksessa. Vuonna 1985 hän sai Tasavallan presidentin myöntämän kunniakirjan ja virka-ansiomerkin 30v pitkäaikaisesta ja hyvästä työstä postin palveluksessa.

Harrastuksiin on kuulunut nuorisoseuratyö, erityisesti kansantanssi. Vuosien varrella on mukaan tullut Lions Lady -toiminta ja kuorolaulu. Rakkainta Aunelle on kuitenkin yhdessäolo las-

tenlapsien kanssa – he tuovat iloa ja rikkautta elämään.

Syntymäpäiviä juhlittiin kotona sukulaisten ja ystävien parissa. Aunea onnittelevat

- puoliso, poika, tytär ja viisi lastenlasta

70 vuotta täytti 1.6.2004 Jouko Karjalainen Sakkolan Lapinlahdesta. Hän työskenteli meijerialalla ja muussa elintarviketeollisuudessa. Viimeinen työnantaja oli Suomen Unilever Helsingissä, josta hän jäi eläkkeelle 32 työvuoden jälkeen. Eläkepäiviään hän viettää Punkalaitumella, joka oli sijoituskunta jatkosodan jälkeen. Harrastuksiin kuuluu liikunta kävelen, pyörällä ja suksilla.

Kaunis Karjala elää muistoissa ja kotiseuturetkillä.

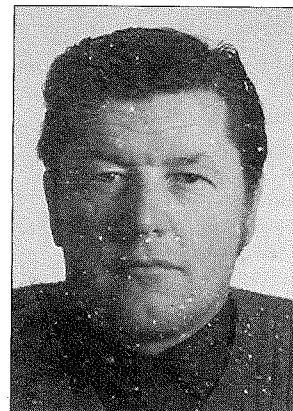
80 vuotta täyttivät toukokuussa Sakkolassa syntyneet ”Kiurun kaksoset”: Hel-singissä Anna Toivonen, o.s. Kiuru, 8.5.2004 ja Tampereella Liisa Lehtimäki, o.s. Kiuru, 9.5.2004.

Pirkko Helena Järvensivu o.s. Uosukainen täytti 70-vuotta 11.3.2004 Nokialla. Pirkko on syntynyt Sakkolan Kiviniemessä. Vanhemmat ovat Hilja o.s. Hakulinen ja Viljami Uosukainen. Syntymäpäiväänsä hän vietti lastensa perheiden kera.

Pirkko on tehnyt päivätyönsä kotiäitinä jamaalaistalon emäntänä. Pirkon harrastukset ovat liittyneet kädentaitoihin, lukemiseen, kotiin ja lapsiin. Seitsemän lastenlasta, joista Anssi ja Anna jo ovat jatko-opintoja suorittamassa, saavat ja ovat aina saaneet mummolta rakkautta, hoivaa ja kaveruutta samoin kuin mummo heiltä vastavuoroisesti.

Etenkin nyt tämä on ollut tärkeä voimanlähde, kun perhettä kohtasi joulun alla suuri suru Paavo-isän siirtymisestä ajasta ikuisuuteen 17.12.2003.

70 vuotta täytti 9.2.2004 Valto Ukkonen Punkalaitumella. Vanhemmat Amalia, o.s. Leppänen, ja Taavetti Ukkonen Sakkolan Riiskasta.

60 vuotta täytti 24.4.2004 Punkalaitumen Karjalaiset ry:n puheenjohtaja Yrjö Pitkänen. Vanhempien, Maria, o.s. Nuoran, ja Reinhold (Reino) Pitkäsen kotikylä Sakkolassa oli Arkuntanhua.

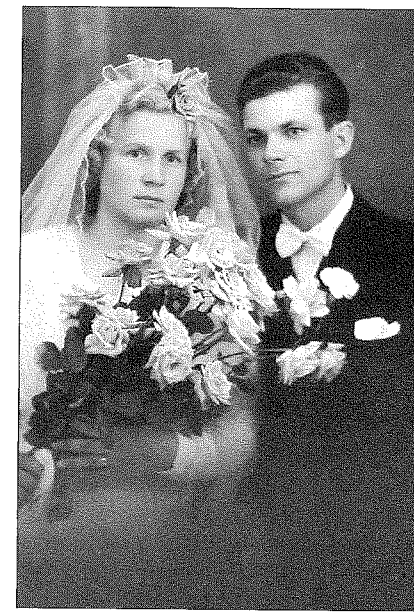

Evakkotaipaleensa ensimetreillä näki päivänvalon Jorma Uosukainen 16. kesäkuuta 1944 Pyhäjärven synnytyslaitoksella. Lapsi kastettiin Jormaksi, kapaloitiin ja seuraavana päivänä äiti Hilja poika sylissään rautatieasemalle kyytiä odottamaan. Täpötäysi evakkojuna tuli ja meni - matkustajista menehtyi suuri joukko Elisevaaran pommituksessa. Äidillä ja Jormalla oli varjelus muassaan. Heidän matkansa toteutui seuraavaksi tulevassa tavarajunassa, johon oli liitetty matkustajavaunu. Näin he pääsivät tavoittamaan mummoa ja muuta perhettä.

Jorma saavutti 60 vuoden merkkipaalun Nokialla. Hän on puolisonsa Eevan ja lapsiensä kanssa, jotka kaikki kolme jo tänä päivänä toimivat omissa ammateissaan, viljellyt Mettisen tilaa, jonne isä Viljami ja äiti Hilja olivat kotinsa evakkotaipaleen jälkeen perheelleen tehneet. Maanviljelysalan koulutuksen Jorma sai Ahlmanilla. Pitkän työpäivän Jorma ja Eeva ovat tehneet kasvattamalla ja varsottamalla suomenhevosiä turvaten näin suomenhevosrodun säilymistä. Monipuoliset kädentaidot omaavana Jorma on pajassaan rakennellut ja korjailut maatalan käyttöön sopivia laitteita ja koneita. Rekiretkä ja esim. hääparin kuljetusta varten on valmistuneet mustankiiltävät vaunut.

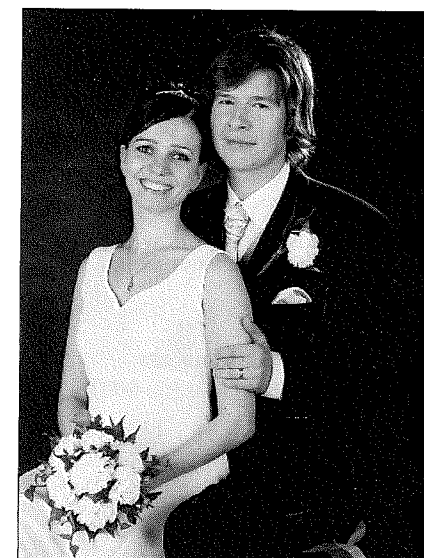
Merkkipäiväänsä Jorma vietti matkoilla.

Hääpäiviä

August ja Helmi Viskari vihittiin 26.6.1949 Oriveden vanhassa kirkossa. August on kotoisin Sakkolan Vilakkalasta ja Helmi Valkjärveltä.

Sydämelliset onnentoivotukset 55 vuotta kestäneen yhteisen taipaleen johdosta, toivottelevat lapset ja lastenlapset; Mia ja Mervi perheineen sekä Renny, Natalia ja Altti.

Anu Maria, o.s. Lindell, ja Tatu Pekka Juhani Hiltunen vihittiin avioliittoon Finlaysonin kirkossa 6.3.2004. Anun isovanhemmat Eeva Koiranen, o.s. Jääskeläinen, Sakkolan kirkonkylästä, ja Toivo Koiranen Sakkolan Sipilänmäeltä.

Julkaisemme Suvannon Seudun joka numerossa

*suruviestit *merkkipäivät *valmistuneet
*ylioppilaat *kastetut *yms. perhejuhlat

Lähetä tiedot toimitukseen, liitä mukaan myös valokuva!
Laita mukaan lähettäjän tarkat yhteystiedot, että materiaali voidaan palauttaa.
Tietojen lähettäjän vastuulla on kysyä lupa asianosaisilta tietojen julkaisuun.

SEURAAVA SUVANNON SEUTU ilmestyy heinäkuun lopulla.
Aineistot toimitukseen 5.7. mennessä.

SAKKOLA-SÄÄTIÖ

Hannu Turkkinen,
hallituksen puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
p. 03-3752 525, 050-3839 683
hannu.turkkinen@lempaala.fi

Aaro Viskari, varapuheenjohtaja
Helsingintie 32, 37560 Lempäälä,
p. 03-3676 190, 0400-836656

Matti Naskali, sihteeri,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0500-721902
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

VALTUUSKUNTA

Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
p. 02- 762 8152, 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen, varapuheenjohtaja
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03- 3676603, 040-5540747

SAKKOLA-SEURA

Ella Aro, puheenjohtaja
Viikkokuja 4 A 3, 02200 Espoo
p. 09- 884 9402

HOVINKYLÄSEURA

Soini Hartikainen, puheenjohtaja
Jähkyentie 66, 14700 Hauho
soini.h@surfeu.fi
p. 03 -675 1482, 0400 -207 844

VUOKSELA-SEURA ry

Taisto Virkki, puheenjohtaja
Paununkatu 24
33700 Tampere
taisto.virkki@luukku.com
p. 03 - 363 1750, 050 - 553 8607

Sukututkimusasiat

Pentti Warvas, Tervatie 25
03100 Nummela
pentti.warvas@dnainternet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)

Timo Broman, Kurkelantie 619
25460 Toija
timo.broman@kisko.salonseutu.fi
p. 02 - 739 8419, 050 - 3335152

METSÄPIRTTI
SEURA RY

Kalevi Hyytiä, puheenjohtaja
Kausantie 22, 15560 Nastola
p. 04050 22750
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Kimmo Laulajainen, varapi
Kaarikuja 1 A 3, 00940 Helsinki
p. 09-304 854, 040534 5062

Ilmi Pesonen, sihteeri
Porslahdentie 10 A 13,
00960 Helsinki
p. 09-694 6309, 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

KIRVESMÄKI
KERHO RY

Aulis Ukkonen
Kirkkotie 21 A, 01700 Kauniainen
p. 09-505 1897, 0400 522854

METSÄPIRTTI-
JÄRJESTÖT TMK

Leo Laulajainen, puheenjohtaja
Tulustie 6 as 3, 32440 Alastaro
p. 04004 89059

METSÄPIRTTIKERHOT:
ETELÄ-POHJANMAA

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 06-4771300, 050599 7720

Mauno Hämäläinen
Vaasantie 270, 61600 Jalasjärvi
p.06-456 0482, 040527 4960

TAMPERE

Erkki Hiltunen, pj
Kerttulinkatu 20 C 38, 20520 Turku
puh.0505908803

Niilo Kiiski, sihteeri
Tennaritie 7, 21200 Raisio
puh. 02-4383167 tai 0503575767

UUSIKAUPUNKI

Anneli Virtanen
Pappilankuja 15, 23600 Kalanti

SUVANNON
SEUTU

**Suvannon ympäristön
kotiseutulehti vuodesta 1957**

Julkaisija: Sakkola-Säätiö
Ilmestyy vuonna 2004 8 kertaa

Tilaushinta

20 euroa/vuosikerta

Ilmoitushinnat

0,20 euroa palstamillimetri (+alv 22%)

Toimitus

Suvannon Seutu,
Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä
Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä
Puhelin 040 730 2622
tai (03) 374 8 448 iltaisin
marjo.ristila-toikka@luukku.com

Metsäpirtin yhdyshenkilö

Ilmi Pesonen,
puh. 09-694 6309 tai 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

Vuoksenan yhdyshenkilö

Taisto Virkki, Tampere
p. 03- 363 1750 tai 050-553 8607.
taisto.virkki@luukku.com

Toimituskunta

Esko Kallonen
Eero Koppanen
Ritva Koski
Juha Kuisma
Hannu Paukku
Aila Alanen
Ilmi Pesonen
Taisto Virkki

Kirjapaino Koski-Print,
Valkeakoski

METSÄPIRTTI
ARKISTO

Mynämäen kirjasto

Yhteyshenkilöt:
Kari Ahtiainen p. 0445843107

Markku Lemmetti

02-4310956, 050-5119720
marku2@saunalahti.fi